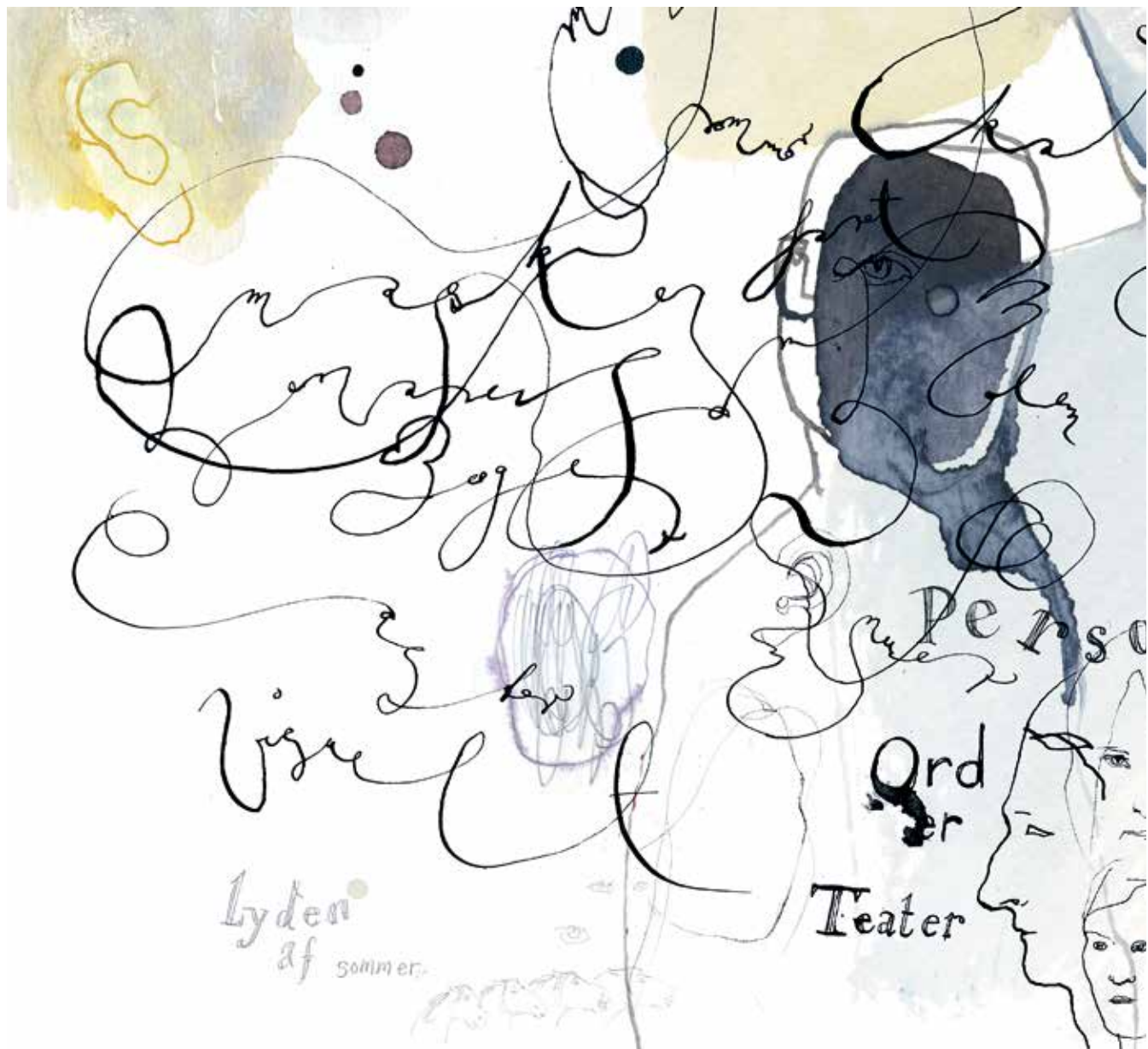

forfatteren

DANSK FORFATTERFORENING NO. 02 2023

Skriv til øret

※ Faglitterære forfattere savner anerkendelse ※ Kursuskatalog efterår 2023 ※

Litterære grundlovsændringer

AF MORTEN VISBY, FORMAND FOR DANSK FORFATTERFORENING

Efter mange års forsinkelser – og mange års heftigt lobbyarbejde fra Dansk Forfatterforening – har regeringen dette forår fremsat et forslag om ændringer i ophavsretsloven. Denne lov sætter rammen for, hvordan vi overdrager litterære rettigheder til udgiverne. Og denne lov har, så længe nogen kan huske, ikke rummet nogen bestemmelser til sikring af rimelige honorarer og et blot nogenlunde balanceret magtforhold mellem forlag og forfatterstand. Med regeringens lovforslag bliver der nu ændret på det. Det var også på tide.

Lovforslaget rummer fire konkrete ændringer. For det første en principiel ret til at få et rimeligt honorar. For det andet en ret til at få indsigt i den reelle kommercielle værdi af de værker, man har skabt. For det tredje en ret til at få opjusteret honoraret, hvis dette efterfølgende viser sig at have været urimeligt lavt, i forhold til hvad andre har tjent på at udgive værket. For det fjerde en ret til at få en uvildig retsinstant – et konfliktløsningsnævn – til at tage stilling til, hvor meget et urimeligt honorar eventuelt skal opjusteres. Det er egentlig noget af en underdrivelse at kalde disse ting for ændringer. Der er tale om et nybrud inden for de lovfæstede rammer for vores kontraktindgåelse.

Uanset hvordan de nye lovrammer præcis kommer til at fungere i praksis, giver ændringerne tilsammen den enkelte illustrator, forfatter eller oversætter og ikke mindst Forfatterforeningen som sådan et sæt nye værktøjer til at skabe bedre vilkår på bogmarkedet. De værktøjer skal Forfatterforeningen udvikle i de kommende år, og det skal vi fortsat gøre på markedets reelle præmisser, inden for lovens rammer og i samarbejde med forlag og forlagsrepræsentanter. Men vi kommer til at kunne bygge og bruge disse værktøjer på et langt mere robust grundlag end hidtil muligt. Vi får lov at tale om rimelig honorering på mere kollektivt grundlag. Vi kommer ikke mindst til at arbejde på baggrund af et større incitament for brancheaftaler. Og vi kommer til at operere i forhandlingssammenhænge, hvor den individuelle kontraktindgåelse og den rådgivning, der knytter sig til den, ikke står helt alene i et perfekt juridisk vakuum af uindskrænket aftalefrihed til fordel for de stærkeste parter. Vi får simpelthen nye handlemuligheder, når vi løber ind i en mur.

Det muliges kunst og de økonomiske realiteter på markedet vil og skal fortsat være den ultimative grænse for vores formåen i virkelighedens verden. Men hold da op, hvor jeg glæder mig til at se, hvad Dansk Forfatterforening kan få ud af de nye og mere ligeværdige rammer for vores arbejde. ✖

Forfatteren

ISSN 0105-0753
 Nr. 24-2023, 82. årgang
 Udgives af
 Dansk Forfatterforening

Ansvarshavende:

Morten Visby

Redaktør:

Lene Møller Jørgensen
 redaktor@danskforfatterforening.dk

Bladudvalg:

Lene Møller Jørgensen,
 Anne Zenon, (S)
 François-Eric Grodin (DOF),
 Jette Rydahl (BU),
 Sally Altschuler (BU),
 Cindy Lynn Brown (L),
 Line Malling Schmidt (Ill.),
 Thomas Dickson (F).

Grafisk design:

salomet grafik/Mette Salomonsen

Forsideillustration: Toril Bækmark**Tryk:**

Plum Tree Press

Indsendte bidrag dækker ikke
 nødvendigvis redaktionens
 holdninger.
 Eftertryk af artikler er tilladt med
 kildeangivelse.
 Eftertryk af illustrationer er ikke
 tilladt.

Forfatteren udkommer fire gange
 årligt. Abonnement tegnes
 gennem Dansk Forfatterforening,
 pris: kr. 525.

Deadline til dette nummer var 25. april
 Udgivelse 30. maj

03-22 Deadline: 22. august
 Udgivelse: 20. september

04-23 Deadline: 13. november
 Udgivelse 12. december

Småt & godt
4-5

TEMA
Skriv til øret
6-15

Føljeton:
En middag
16-19

Frit Rum
20-21

En slægtshistorie med mad
22-25

Efter bogen kommer markedsføringen
26-27

Faglitterære forfattere savner
forskning – og anerkendelse
28-32

Kursuskatalog efterår 2023
33-35

Referat fra generalforsamling 2023
37

Kalender & noter
38

Portfolio
Rikke Viemose
Bagsiden

TORIL BÆKMARK har tegnet forsiden. Hun arbejder som illustratør
 med udstillingsdesign, kunstneriske projekter, mode-, bog- og magasin-
 illustrationer fra sit studie i København.

LÆSEGLÆDE

Projekt Bogglad er en kæmpesucces og får børnene til (frivilligt) at gribe ud efter bogen

Det er i høj grad takket være Dansk Forfatterforening, at der blev afsat en pulje på 25 millioner kroner til indkøb af nye danske bøger til daginstitutioner i 2021. Nu er projekt BOGglad blevet evalueret, og resultatet er overvældende positivt. Litteraturen er i højere grad blevet en del af børnenes hverdag. Ni ud af ti børn beder om at få læst op og kikker selv i bøgerne. Samværet omkring bøgerne og højtlesning skaber simpelthen læseglæde. Det er ikke kun børnene, der har taget godt imod bøgerne – også de voksne i institutionerne har fået fokus på højtlesning og set, at litteratur er motiverende for leg og en naturlig del af dagligdagen. 78 kommuner samt Sydslesvig har deltaget i BOGglad, hvor der blev indkøbt 160.000 nye bøger. Bøgerne er nået ud til over 2000 vuggestuer, dagplejer, børnehaver, fritids- og klubtilbud. Og 80.000 børn i alderen 0-12 år har glæde af de nye bogsamlinger. ✂

LEGATER

268 forfattere, illustratører og oversættere deler 31 millioner kroner

Kunstfondens Projektstøtteudvalg for Litteratur fik 841 ansøgninger til de generelle arbejdslegater. Seks

ud af de 268, der modtager legater, får et treårigt arbejdslegat. Til næste år er der en ny ansøgningsrunde og et nyt litteraturudvalg. ✂

WOW

Undervisere på læreruddannelsen bruger ofte skønlitteratur som læremiddel – også i matematik, pædagogik og lærerfaglighed

“Litteraturen kan have en overraskelseeffekt i undervisningen. Situationen bliver mindre entydig, når jeg som underviser sætter mig og læser højt af en novelle. Det har en wow-effekt, vækker undren og skaber indlevelse og fælles forestilling. Der er en magi, en stemning, der kan noget som læremiddel. Det rekrutterer og skaber motivation,” siger en underviser i faget “Lærerens grundfaglighed” i undersøgelsen. Undersøgelsen omfatter kun fag, hvor skønlitteratur ikke indgår som en selvfølge, og ser bort fra dansk, engelsk og tysk. Underviserene Jimmi Michelsen, Pernille Julie Østergaard Nielsen og Carla Nielsen er forfattere til *Skønlitteratur som læremiddel i læreruddannelsen*. Undersøgelsen er foretaget på UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, Odense. ✂

REVITALISERING

Performer og komponist Jeanett Albeck bliver også vært for Blixenfesten i år

Og ligesom sidste år uddeles priser til bl.a. Årets Roman, Årets Faglitterære Udgivelse, Årets Børneudgivelse, Årets YA-Udgivelse, Årets Lyrik/Digtsamling, Årets Illustrerede Udgivelse, Årets Oversatte Udgivelse og hovedprisen, Årets Bog, som gives til en dansk forfatter, der med sit litterære virke har udvist exceptionelt talent og var aktuel med en bogudgivelse i 2022.

Det er syvende gang, Blixenfesten fejrer litteraturen, men første gang, den afholdes i Pressen, Politikens Hus. Det foregår tirsdag d. 20. juni. ✂

REKTOR

Morten Chemnitz overtager rektorstolen på Forfatterskolen efter Ursula Andkjær Olsen

Morten Chemnitz er forfatter, oversætter, redaktør og litteraturforsker, og så er han også tidligere elev på Forfatterskolen. ✂

KOLJUTJKA

2000 danske børnebøger oversat til ukrainsk og sendt til det krigshærgede land

Det er Dansk Biblioteksforening, der har fået oversat de to første bind i børnebogsserien *Børste* – bøgerne henvender sig til de yngste børn fra et til tre år. 2000 bøger er sendt til byen Zaporizjzja, og yderligere 500 bøger er fordelt til danske biblioteker i kommuner, hvor der bor ukrainske flygtninge. Andre biblioteker har efterfølgende også hjemkøbt bøgerne. *Børste* er et lille, nysgerrigt pindsvin, kendt fra DR's *Minisjang*, og optræder både på bog og film. Serien er skrevet af Tine Kej, illustreret af Martin Jørgensen og oversat til ukrainsk af Svitlana Zymnia og Johannes Wamberg Andersen. I Ukraine hedder *Børste* Koljutjka. ✂

NÆRHED

Hvis biblioteket er tæt på, bruger vi det – men især på landet kan det være meget langt væk

På bibliotekerne falder både bogbestand og fysiske udlån, men hvis lånerne bor tæt på biblioteket, bruger de det også mere. Det ser ud til at fremme interessen for læsning, når man står med bogen i hånden. Men for mange borgere er bogen ik-

ke inden for rækkevidde – på landet, hvor bibliotek og bogbus mange steder er erstattet af små afhentnings- og afleveringssteder, har lånerne ikke adgang til selv at gå på opdagelse blandt fysiske bøger. De ringe vilkår hæmmer læseglæden.

Konklusionen står at læse i Bogpanelets seneste årsrapport og rimer på evalueringen af projekt BOGglad for børn (se foregående side).

NYE NAVNE

"Vi må følge bogmarkedet og litteraturen, som er i konstant bevægelse, og derfor har vi brug for et nyt bogpanel, der kan gøre os klogere på udviklingen,"

siger kulturminister Jakob Engel-Schmidt.

Det nye Bogpanel udgøres af forperson Mads Rosendahl Thomsen, professor i litteraturhistorie på Aarhus Universitet; Jo Hermann, forfatter, ekstern lektor på Syddansk Universitet og tidligere formand for Dansk Forfatterforening; Jeppe Mossin, ekspert i forlags- og bogbranchens digitalisering; Johanne Gormsen Schmidt, ekstern lektor på Københavns Universitet; Elin Algreen-Petersen, rektor på Manuskriptskolen for Børnefiktion; og Dennis Christensen, analysechef i Danske Medier.

Kulturministeriets Bogpanel skal fungere frem til d. 31. december 2026. ✂

Hun opfandt begrebet delikatesseboghandel, da hun overtog boghandlen Thiemers Magasin på Værnedamsvej i København. Nøje udvalgte bøger, som boghandleren kunne lide – og med forfatterbesøg, skriveworkshops, masterklasser og læseklubber i boghandelens baglokaler. For et par år siden solgte hun boghandlen og begyndte at skrive bøgerne selv.

Mød Rikke Viemose på bagsiden.

Skriv til øret

Vi lytter som aldrig før. Og der er rift om content, om indhold, i form af stærke fortællinger og dramaer, der kan produceres på lyd.

Forfatterstanden skaber historier, men hvad er en god fortælling på lyd, og hvordan udvikler og skriver man til lyd?

Vi taler med forskellige aktører om den gode lydfortælling.

AF LENE MØLLER JØRGENSEN
ILLUSTRATION: TORIL BÆKMARK

Følelsesladede historier direkte i øret

Forfatter **Lotte Petri** skriver krimier til streamingtjenesten Mofibo, og hendes lydfortællinger bliver til i tæt samarbejde med hendes redaktør. Arbejdsprocessen med at skabe en krimi, der skal lyttes, adskiller sig på væsentlige områder fra at skrive krimier til læsere.

AF LENE MØLLER JØRGENSEN

Forfatter Lotte Petri debuterede med den politiske thriller *Den 5. plage* i 2009, og i årene efter skrev hun flere krimiromaner. Efter debuten bevægede hun sig mere over i den klassiske krimigenre og koncentrerede sig om seriemord – ”læseren skal jo have noget for pengene,” siger hun med et grin – og dermed var hun en erfaren forfatter, da streamingtjenesten Mofibo kontaktede hende i 2017 og spurgte, om hun kunne tænke sig at skrive til dem.

”Jeg vidste jo ingenting om lydbøger, og slet ikke noget om at skrive dem, men jeg sagde ja. I første omgang ville de have et kort resumé på 500 ord over historien, en liste over karaktererne og et prøvekapitel. Prøvekapitlet skulle svare til en oplæst time – og det svarer ca. til 50.000 tegn inklusive mellemrum. Så jeg skrev og sendte af sted. Da jeg fik teksten tilbage, var den fyldt med røde streger og spørgsmål, det var lidt som at være tilbage i folkeskolen. Men samtidig var responsen fra min redaktør meget positiv, det skulle nok blive godt, mente hun – når jeg lige havde ændret det og det, rettet her og her

og fik beskrevet karaktererne meget mere indgående og detaljeret. Så det vil jeg lige sige: Man skal virkelig kunne lide at få feedback, når man skriver til et lydbogs- og streamingmedie,” siger Lotte Petri.

Karakterudvikling

Lotte Petris redaktør på Mofibo, Sille Funder, er meget aktiv i udviklingen af historien og ikke mindst i udviklingen af karaktererne – du møder redaktionschef Sille Funder længere fremme i dette tema, hvor hun fortæller om sin rolle i samarbejdet, om sit fokus på karaktererne, og hvad streaming betyder for teksten. På Mofibo hedder det nemlig ”It’s all about characters”, og det var en udfordring for Lotte Petri:

”Jeg er meget plottrevet,” fortæller hun, ”det er plottet, der fungerer for mig og driver mig frem, så i begyndelsen var det ret svært for mig at tænke på den måde. Men det er selvfølgelig logisk nok, at når man har nogle interessante personer med dybde, særkende og hver deres helt karakteristiske reaktionsmønstre, så kan man udsætte dem for et væld af historier og begivenheder. Og man kan skelne dem fra hinanden. For i lydbogen skal karaktererne – hovedperso-

... det vil jeg lige sige:

*Man skal virkelige kunne lide
at få feedback, når man skriver
til et lydbogs- og streamingmedie.*

Lotte Petri, krimiforfatter

nen, men også bipersonerne – stå meget klart og stærkt frem. Der må ikke være forvirring med navne, der lyder ens, hver person skal have sine egne træk med hårfarve, skikkelse, højde osv., og i dialogen må der heller ikke være rod. Ikke for mange 'siger han', 'siger hun', men samtidig må man heller ikke være i tvivl om, hvem der siger hvad. I en bog kan man lige lade blikket glide op, hvis man er i tvivl om, hvem der taler nu. Det kan man ikke i en lydbog, og det er irriterende og virkelig træls at skulle spole frem og tilbage."

Skærpet skrivestil

Lotte Petri er også blevet meget mere opmærksom på sit sprog, efter at hun begyndte at skrive til lyd. Det talte ord gør indtryk.

"Det er meget karakteristisk for lydbogen," siger hun, "at der ikke er nogen barrierer, men en direkte adgang til lytterens hjerne og hjerte på en anden måde end i papirbogen."

"Jeg har fået falkeblik, når jeg læser mine tekster igennem, og har jeg brugt det samme ord flere gange på en side, springer det i øjnene på mig. Jeg har fået skærpet min skrivestil, tidligere var jeg nok lidt for lang i spytet," siger hun.

Til sidst, når hun er færdig med et afsnit, der svarer til en time, læser hun det højt for sig selv

– en metode, hun i øvrigt anbefaler til alle skrivende, lige meget hvilken platform de skriver til.

Hun skriver på *Nomaden*, som er andet bind i serien *Udyret*, hvor hun samarbejder med retsmediciner Hans Petter Hougen. Det er en "hospitalskrimi", siger Lotte Petri, og Hans Petter Hougen skriver om logistikken og rutinerne i det retsmedicinske arbejde, ligesom han kender det vidt forgrenede tunnelsystem under Rigshospitalet. 30.000 Mofibo-abonnenter har indtil videre lyttet til *Specialisten*, første bind i makkerparrets serie om *Udyret*. Krimien er også udkommet som papirbog.

En hel fortælling – en færdig bog – er ti afsnit på en time hver. Lotte Petri skriver og afleverer et afsnit ad gangen, som så bliver læst og redigeret af hendes redaktør.

"Vi er meget opmærksomme på overgangen mellem afsnittene, de skal gerne slutte med en cliffhanger – altså der, hvor hovedpersonen hænger med det yderste af neglene på klippeafsatsen – så man bare er nødt til at lytte videre," siger hun.

Når alle ti afsnit er skrevet, gennemredigeret og godkendt et efter et, bliver de samlet og sendt til en ekstern redaktion, som med nye og friske øjne læser historien. Og så kan der være enkelte ting, der bliver pillet ud eller rettet til.

Lotte Petri har fuldtidsarbejde ved siden af sit forfattervirke, men hun føler egentlig, at hun har fået et bedre og mere tilfredsstillende arbejdsliv, efter at hun er begyndt at skrive til streaming frem for til bog.

"Jeg er nok en forfatter, som har haft svært ved at få volumen på, når jeg skriver. Og selvom jeg kan være presset, hvis jeg har en deadline – som jeg har i øjeblikket, fordi *Nomaden* skal ud til sommerferien, som er højsæson for lydbøger – så ved jeg jo, hvad jeg skal skrive. Vi har snakket alt grundigt igennem på forhånd." ✖

Redaktionschef **Sille Funder**, Mofibo Originals:

Vi går mere og mere efter hele forfatterskaber

Som lyttere på streamingtjenesterne er vi ikke så udholdende, som når vi har købt en bog i en boghandel, hvor vi læser bogen til ende, når vi nu har betalt for den. Selvom den måske er lidt lang i det. På streaming skal det gerne være kærlighed ved første lyt, og den skal vare ved.

”På en streamingtjeneste kan du altid bare vælge en anden bog, hvis du keder dig. Lytteren skal ideelt set fastholdes fra første til sidste side med cliffhangers og følelsesmæssige rutsjeture – det skal gerne være spændende og vedkommende hele vejen igennem, så bogen ikke bliver droppet til fordel for noget mere spændende. Det gælder om at *fastholde*, for ellers tjener vi ikke noget,” siger Sille Funder, redaktionschef for Mofibo Originals.

Streaming indvirker på formatet

Sille Funder har i snart seks år været en del af Original-teamet, som er en dansk redaktion, men også del af et større internationalt setup. De var en gruppe redaktører, der blev ansat til at udvikle lydbogsserier eksklusivt til Mofibo. Dengang kendte stort set ingen af dem til bog-

streaming eller lydbøger, men de var alle ivrige brugere af Netflix og HBO og havde en fortid i forlagsbranchen.

”Man skal forstå, at streaming indvirker på formatet – brugerne elsker den lange historie med en opbygning, som folk kender fra tv-serier på f.eks. Netflix og DR og de klassiske lange bogserier. At se en serie kan jo i nogen grad ligne det at læse en roman, hvor der er tid til at folde plot og karakterer ud over tid.”

”På en streamingtjeneste har du altid alle bind tilgængelige, og derfor starter Mofibo-brugeren gerne med bind 1, selvom det er udgivet for mange år siden, og så æder de sig vej op til det spritnye bind, og derved får forfatteren aktiveret hele sin backliste. Hvis lytteren altså ikke har ventet på det sidste nye bind. Og det er helt klart de fortællinger, der vækker følelser, der er mest populære. I øjeblikket er de mest populære genrer krimi, kærlighed, feelgood, true crime, true story og så autofiktion – intense fortællinger bygget på virkelige hændelser,” siger Sille Funder.

Ikke penge nok i dansk streaming

Sille Funder er redaktør for krimiforfatteren Lotte Petri, og det var Mofibo, der i sin tid kon-

taktede forfatteren. Det sker forholdsvis sjældent, at forfattere selv henvender sig til Mofibos redaktion med tilbud og manuskripter – som oftest er det redaktørerne, der kontakter forfattere, som kan skrive til formatet.

”Ud over Lotte Petri er det etablerede forfattere som bl.a. Lone Theils, Inger Wolf, Jakob Melander, Nis Jakob, Gretelise Holm, for nu blot at nævne nogle – som har skrevet direkte til lyd. Lotte Petris første bog i serien *Blodengel* solgte rigtig godt omkring udgivelsen, men i forbindelse med tredje bog stak det fuldstændig af, og derfor er forfatterens backliste meget vigtig. Vi går mere og mere efter hele forfatterskaber, hvor vi bygger forfatterskabet op år for år,” siger Sille Funder.

Lotte Petris serie er en såkaldt ”Mofibo Original” – som er skrevet eksklusivt til Mofibo, der er det danske navn for den internationale bogstreamingtjeneste Storytel. Lotte Petris serie udkommer i Norden, USA og Tyskland. Mofibo Original har også en række samarbejder med papirbogsforlag, og serien udkommer på papir på forlaget People’s.

”På et tidspunkt udgav vi selv serierne på papir, men det tog vores fokus fra det digitale. I stedet samarbejder vi ud over med People’s også med bl.a. Grønningen, Alhambra og Falco. Vi gør det for at få bøgerne ud på papir af hensyn til forfatterens indtjening, blandt andet også så de får bibliotekspenge, men vores eget fokus er at få titlerne oversat og ud i så mange lande som muligt, fordi det skaber yderligere indtjening til forfatter og forlag. På streaming er det ikke nok at udkomme i Danmark alene, men når en titel bliver oversat og udkommer i flere lande – så begynder forfatteren at tjene penge, så vi kan konkurrere med det, de kan tjene andre steder,” siger redaktionschefen.

Er der en mere direkte og stærk adgang til lytternes følelser, end en papirbog har til læsernes?

”Det at lytte er en mere intim oplevelse, men jeg synes stadig, det føles præcis som at læse.”

Har I en opskrift på, hvordan en fortælling skal skrives, hvordan den skal ende osv.?

*Vi vil være med helt fra begyndelsen og
være med til at udvikle historien – vi
laver ikke noget, hvor vi får tilsendt et helt
færdigt manuskript.*

Sille Funder, redaktionschef på Mofibo Originals

”Vi har tidligere været optaget af f.eks. at fortælle i kortere sætninger, men det er vi gået væk fra, for det viser sig, at man på lyd udmærket kan klare også avancerede fortællinger. Men strukturen i fortællingen er meget vigtig, den skal gribe med det samme. Vi deler fortællingerne op i episoder, i bidder a en time, og vi bruger ikke kapitler. I en papirbog kan der sagtens være 40 kapitler, men på lyd kan det være trætende med mange kapitler, og man kan heller ikke overskue fortællingen på samme måde, som man kan i en bog. Vi vil helst have historien bygget op af scener og ikke i refererende afsnit, som kan føles lange eller drøje.”

Kan du beskrive et samarbejde med en ny forfatter på Mofibo?

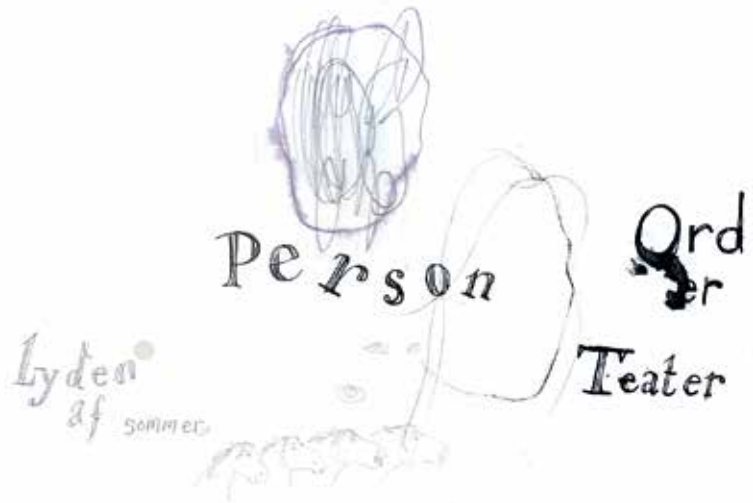
”Vi vil være med helt fra begyndelsen og være med til at udvikle historien – vi laver ikke noget, hvor vi får tilsendt et helt færdigt manuskript. På de indledende møder taler vi typisk om karaktererne, så de bliver så helstøbte som muligt. Vi stiller spørgsmål til forfatteren – f.eks. hvad er der sket i karakterens liv, før fortællingen sætter i gang; hvorfor handler de, som de gør; hvordan hænger plottet sammen med karaktererne, og så videre og så videre. Vi kommer og-

så selv med ideer for at sætte gang i tingene. Der skal være kød på historien, for at det er interessant nok til en lang fortælling. Vi arbejder ikke med skabeloner, det handler om at finde ind til kernen i den fortælling, forfatteren rumsterer med. Plottet arbejder vi med løbende. Vi inddrager også tit ideer fra noget, vi har set, læst eller lyttet, det kan være både tv-serier, romaner, dokumentarprogrammer, podcast etc. Vi vil gerne støtte forfatterne i at turde skrive noget anderledes, som også er kommercielt, og vi støtter dem også i det skrivetekniske. Forfatterne skriver et afsnit ad gangen og sender det ind, og vi giver feedback løbende. Hver forfatter har jo sin egen måde og egen stemme, som skal respekteres, så vores rolle er at udfordre og støtte gennem hele processen. Når forfatteren er i skriveprocessen, i skriveflow, er udfordringen for os at være til rådighed, for vi har jo mange projekter i gang på samme tid, og de kan ikke vente på svar for længe.”

Streamingtjenesterne og eReolen har tiltrukket lyttere, der ellers ikke var læsere, til litteraturen. Men generelt, siger Sille Funder, er Mofibos brugere de samme, som læser litteratur – typisk en kvinde over 50. ✖

Kristina Nya Glaffey

Essays på lyd

Kristina Nya Glaffey, forfatter og kursussekretær i DFF, har skrevet en række bøger, senest *To the Modern Man* – og så er hun også begyndt at arbejde med fortællinger eller essays på lyd. Egentlig lidt ved et tilfælde.

En dag sidder hun på Facebook og falder over en opdatering fra en gammel skolekammerat. Det er Mikie, som hun gik i 8. og 9. klasse med og også hang ud med efter folkeskolen, indtil han forlod Danmark. Mikie var den nye dreng i klassen, og han var anderledes, spændende og cool. Han dansede hiphop, moonwalkede frem og tilbage foran den grønne tavle i frikvartererne, gik på homobar og var bevidst om sin krop og seksualitet på måde, som Kristina slet ikke var nået til endnu. Og dér, på Facebook, havde han lagt et foto op af sig selv og sit barn – han var en kvinde og var blevet mor.

Ikke egnet som bog

Kristina Nya Glaffey tog kontakt til Mikie igen

– hun var interesseret i og fascineret af hans liv, hans tanker, refleksioner og erfaringer med køn. Han havde levet som mand og som kvinde – skiftet frem og tilbage. Mikie ville gerne fortælle hende sin historie, og hun ville gerne fortælle den.

”Jeg lavede en masse research, jeg optog vores timelange samtaler på min iPhone og skrev en masse ned. Jeg forestillede mig aldrig andet end historien som en bog og tog mit materiale med til mit forlag, Gyldendal. Men de syntes ikke, at historien egnede sig til en bogudgivelse, og foreslog i stedet, at jeg kontaktede et radioproduktions-selskab,” fortæller Kristina Nya Glaffey.

Det gjorde hun – hun kontaktede Filt Cph, et lydproduktions-selskab, som kunne lide hendes ide og materiale. Filt pitched historien til DR LYD, som også kunne lide den – og gerne ville købe den.

”Jeg arbejdede sammen med radiojournalist Anne Pilegaard på Mikies historie. Vi lavede en plan over de fire afsnit, jeg interviewede Mikie, og vi besluttede, hvor vi ville lave nedslag i interviewet, og derefter blev det klippet. Til sidst skrev jeg overgange og indtalte dem,” fortæller

Kristina Nya Glaffey om processen. Alt det tekniske, klip og lyd lavede produktionsselskabet.

Et nyt projekt på lyd

Når vi taler om *lesbisk sex* er arbejdstitlen på en ny serie på lyd, som Kristina Nya Glaffey arbejder på i øjeblikket, hvor Filt igen er producenter, og DR er aftager. Det skal blive til seks programmer a 30 minutter om sex, lesbisk sex og nærhed – det er essays på lyd blandet med interviews og reportage fra klubber, shops og filmstudier i Berlin, New York og ...

”Nørrebro,” siger Kristina Nya Glaffey, ”vi var faktisk til en mindful cuddle-workshop på Nørrebro forleden, og i weekenden rejser vi til Berlin, hvor vi allerede har været flere gange på optagelse.”

Hun rejser ud og opsøger små klubber og undergrundssteder sammen med sin kæreste. Hele ideen opstod under en samtale mellem de to, og kæresten deltager og indgår også i udsendelsen.

Efter at ideen var kommet til verden, skitseret og formuleret, præsenterede hun den for Filt, som gerne ville arbejde sammen med hende igen. Men denne gang pitched hun selv sin historie til DR’s pitchdag. Hun havde fem-seks minutter til at præsentere sin ide til en programrække for en flok redaktører.

”Jeg havde lært hvert eneste ord udenad, men prøvede selvfølgelig at lade, som om det kom helt skarpt og naturligt,” siger hun.

Der gik flere måneder, før hun og produktionsselskabet fik svar, og først et halvt år senere var kontrakten på plads, og arbejdet kunne begynde.

”Jeg har fået et engangshonorar, og det er klart bedre og større, end hvad jeg nogensinde

har tjent på en bog – det siger måske mere om salget af mine bøger end honorarets størrelse, men det blev udbetalt på én gang og har givet mig ca. tre måneders løn. Til gengæld har jeg afgivet mine rettigheder til programmerne, og DR kan genudsende dem, så meget de vil, og have dem liggende til fri aflytning på nettet,” fortæller Kristina Nya Glaffey.

Logistik

I forhold til en bog er tekstproduktionen til programmerne ret begrænset, de er ikke manusbaserede, og hun bruger måske en måned i alt på at skrive, anslår Kristina Nya Glaffey. Det mest tidskrævende er planlægning og logistik med rejser, aftaler og interviews. Hun optager interviews, indtaling og lyd på en lille lydoptager, som hun har fået af produktionsselskabet.

”Jeg afleverer optagelserne til dem, og klippearbejdet, montering og alt det tekniske har jeg ikke noget med at gøre. Når vi lytter igennem, kan jeg selvfølgelig sige til, hvis et klip eller en interviewbid ikke fungerer for mig, og foreslå, at vi laver det om.”

Programmerne er lagt an på en del rejser, og produktionsselskabet har betalt nogle af dem, mens andre er finansieret af støtte fra Statens Kunstfond og andre fonde.

Selvom Kristina Nya Glaffey ikke tidligere har tænkt i historier på lyd, så kan hun godt lide at arbejde i formatet og vil også gerne lave lydproduktioner i fremtiden – hvis en ide eller historie egner sig til det. ✖

Du kan lytte til Kristina Nya Glaffey's fortælling om *Mikie, Mikies ni liv*, på DR LYD. Når vi taler om *lesbisk sex* forventes at være klar til udsendelse i efteråret 2023.

DR's fastansatte journalister producerer indslag og podcast, men DR køber også en del fra eksterne producenter. Der bliver afholdt pitchdage, hvor folk udefra kan præsentere deres ideer for et panel af redaktører i DR. En del af dem, der pitcher, er professionelle producenter, som (efter aftale) præsenterer andres ideer og producerer dem, hvis de bliver antaget. Som i Kristina Nya Glaffey's programmer *Mikies ni liv*. <https://www.dr.dk/om-dr/eksterne-partnere/eksterne-producenter>

Mikkel Clausen

Fra litteratur til lydfortælling

Mikkel Clausen er redaktionschef på Filt Cph – produktionsselskabet, hvor Kristina Nya Glaffey arbejder med sin lydfortælling *Når vi taler om lesbisk sex*.

Han er journalist fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, uddannet på DR og arbejdede i en årrække som chef for dokumentarredaktionen på det nu nedlagte Radio24syv. Vi har spurgt ham om, hvordan en pitch foregår på DR, hvor folk kommer ind foran et redaktionsudvalg og på ganske få minutter præsenterer deres ideer til lydfortællinger:

”Der er ikke altid så meget logik i, hvad der bliver accepteret, og hvad der bliver afvist. Den, der skal købe, tænker selvfølgelig konkret i genre, historie, om det er spændende, men der er også et andet lag, noget intuitivt, emotionelt og ubevidst, som har med mennesket, der pitcher, at gøre. Mærker man engagement, vilje, personlighed, så er det i sidste ende det, der afgør, om det bliver et ja. Det er nok også derfor, at Jørgen Leth har fået lov til at lave så mange film – der har siddet nogen på filminstituttet og tænkt:

’Der er noget med ham dér.’ Du kan sammenligne det med en date, hvor man snakker, men først og fremmest forsøger at fornemme og afkode et andet menneske.”

Filt producerer podcast – lydfortællinger – og sælger dem videre til f.eks. DR. Hvad lægger Mikkel Clausen selv vægt på, når han bliver kontaktet med en ide?

”For mit eget vedkommende har fortælleren den afgørende betydning. Hvem er det, der fortæller historien? Hvorfor lige den historie, og hvilke følelser og indre dynamikker er på spil? Stærke fortællinger uden for meget bling-bling egner sig godt til lyd, og det gør fakta, analyser og statistik ikke.”

To the bone

Kristina Nya Glaffey havde Filt i ryggen, da hun pitched sin historie for DR, og efter DR’s ja mødtes de igen, talte historien igennem og lagde budget. Og så begyndte det kreative samarbejde om fortællingen.

”Først skal historien struktureres og opdeles i afsnit. Lyd minder mere om film end om litteratur, og der er nogle helt andre forventninger til en historie på lyd. Man gider ikke høre på udenomssnak og gentagelser – i litteraturen

kan man sagtens bruge et par sider på en beskrivelse, som skal skabe en særlig stemning, men det har vi ikke tålmodighed til på lyd – der er bare mindre tid. Tænk på en middag, hvor én fortæller en historie, men kommer med sidebemærkninger og lange indledende forklaringer, så tænker man 'kom til sagen', 'sig nu, hvad det handler om', 'get to the bone'. En hurtig læser kan måske læse tre linjer på få sekunder, mens det tager ti sekunder at læse det op. Så der skal økonomiseres med sproget, ellers bliver man træt i hovedet.”

Metaforer egner sig ikke til lyd

I samarbejdet mellem Mikkel Clausen og Kristina Nya Glaffey hjælper han hende med at forvandle den litteratur, hun afleverer, til en lydfortælling. Som sagt gør mange af de greb, der fungerer i litteraturen, en lydfortællingslæbende og langsommelig.

”Metaforer og for mange eksempler skal skæres væk. Man kan sige, at sproget skal være mindre sofistikeret, for på lyd fungerer oneliners og få hovedpointer godt. Sproget skal forenkles – alt, hvad du siger, skal være vildt vigtigt!”

Samtidig er det væsentligt at bevare noget af det litterære i historien fra Kristina Nya Glaffey:

”Kristina har nogle sekvenser, hvor hun fortæller fra en indre tilstand, hun bevæger sig ind i drømme og fantasier, og de skal bevares – vi producerer det sådan, at hun selv begynder som fortæller i fantasierne, og derefter morfer vi en anden stemme ind for at overtage fortællerollen.”

Det er en helt anden oplevelse at lytte til end at læse en historie, siger redaktionschef Mikkel Clausen:

”De fleste lytter alene og med høretelefoner – og så har de den her fremmede stemme inde i hovedet. Det er ret voldsomt.”

Nykomponeret musik

Når vi taler om lesbisk sex monteres med lyd-bidder – og med nykomponeret musik af Hjalte Lehmann.

”Den er skabt helt fra bunden til fortællin-

gen, den påvirker teksten og får den til at lyde anderledes, vi klipper efter musikken og lader den styre nogle steder. Kristina skriver godt og klart, og det er nemt at klippe i, når det er indtalt. Det er meget klart, når vi lytter til indtalingen, hvad der er unødvendigt, og selvom vi klipper sætninger ud, er teksten stadig forståelig og stærk. Hun er let at arbejde sammen med og sindssygt hurtig til at lære et nyt medie.”

Der har været en eksplosion i produktionen og interessen for podcast, og Filt Cph blev etableret i 2016 som en afdeling af et svensk produktionsselskab med hovedsæde i Stockholm. Ud over DR producerer Filt også podcast til f.eks. Politiken, Podimo, Kulturministeriet og Karen Blixen Museet.

Hvorfor er vi optaget af lydfortællinger i dag?

”Den rene, velopbyggede fortælling taler til

De fleste lytter alene og med høretelefoner – og så har de den her fremmede stemme inde i hovedet. Det er ret voldsomt.

Redaktionschef Mikkel Clausen, Filt Cph

urmennesket i os – det har den jo gjort, siden vi sad omkring bålet og lyttede. Samtidig passer lyd rigtig godt ind i vores moderne liv, hvor vi er for rastløse til at læse og skal underholdes hele tiden, og der er podcast jo gode. De kan tages med overalt.”

Får du mange henvendelser fra forfattere, som gerne vil fortælle på lyd?

”Overhovedet ikke. Men jeg vil gerne arbejde mere med forfattere og med det litterære på lyd. Det er spændende møder.” ✖

Vi bringer tredje afsnit af i alt fire i Forfatterens exofiktive føljeton om digteren og lægen Emil Aarestrup. Her tager **Kristian Himmelstrup** over efter Cindy Lynn Brown. Kristian Himmelstrup sender stafetten videre til Rasmus Hastrup, som skriver det fjerde og sidste kapitel.

Den sanselige melankoliker

Kapitel 3

AF KRISTIAN HIMMELSTRUP

En middag

Han holder sine hænder ud for sig og betragter dem, årerne, der løber under huden som små underjordiske åer, de mørke hår, der ligger hen over ryggen som en aldrende mands sparsomme hentehår. Han bukker de fede fingre i alle deres led og noterer sig, at nogle kødtrevler sidder fast under neglene på den højre hånd. Han kigger rundt for at se, om der skulle ligge en pincet eller en skalpel på bordet ved siden af lænestolen. Det gør der ikke: En flaske, et glas, en lille figur, men ingenting, der egner sig til formålet, så han renser neglene med tænderne, drejer hver af dem rundt om en fortand, så en sød smag af blod breder sig i munden og minder ham om, at han skal til middag i aften, om nogle timer, han magter det ikke.

Han betragter neglene, som nu er nærmest rene, og kører hånden, hvorpå de er fæstnet, ned over den hvide skjorte og lader den følge mavens runding. Så vender han sig mod kakkeltbordet ved siden af stolen og skænker mere rødvin op i glasset, løfter det og drejer vinen rundt, holder det op mod lyset fra vinduet.

Livet er godt.

Med glasset i hånden rejser han sig og finder balancen, hvad der ikke er helt let. Så går han de få skridt frem mod bordet midt i rummet, hvorpå der ligger en nøgen kvinde, tavs og blond som en kommenskringle. Han går ned til hendes fødder og lader blikket køre fra hælen, hen over tæerne til fodryggen, kilebenet, rullebenet, ligamentum talofibulare anterius, og han ryster på hovedet, fokuserer, kvindens skinneben, den blege hud, knæet, og nu ser han det for sig, i bevægelse hen over torvet, hvordan det elegant og smidigt bøjer og bringer sin smukke ejer frem-

ad. Der er en gudindekraft i dette knæ, og han kigger op, men møder ikke nogens blik, ikke de åbne øjne, der stirrer ud i halvmørket og blegt reflekterer lyset fra vinduet.

Han fokuserer igen på knæet og nu de runde lår, hoften, maven, som hurtigt bliver til røde, friske kødtrævler med fine, gennemsigtige hinder, sener, blanke som sølv, brusket på ledemodene, snehvide, glatte; det uendeligt fine net af årer.

Han bliver stående lidt i tanker, lænet ind over kvinden, men opdager så glasset i hånden og tager en tår af det, sætter det fra sig i vindueskarmen og trækker lidt abrupt det tæppe, som ligger ved siden af kvinden, hen over hende.

Han har set tilstrækkeligt, skrevet det se-te ned, fastslået, hvad der skulle fastslås, så nu kan han med god samvittighed tage sin gule frakke på og gå hen til døren, skulle han mene. Han standser foran døren for at stoppe sin pibe, inden han går ud i gangen, forbi kommoden med keramikfadet og billedet af en mand med krum næse og ganespalte og ud ad døren, hvor en usædvanligt tyk tåge blidt omfavner ham og visker, hvad han vidste om verden, ud. Alting veksler og forsvinder, tænker han: et lægestudie, et rosenøre, duften af kanel og kardemomme, et firspand, et kurbad, en død komtesses bløde arme, og pludselig går han ad Kirkestien mod havnen, hvordan fanden han end endte her, bappende på piben, som han må have fået ild på.

Han letter på hatten for en ældre herre, der løfter sin stok en smule til hilsen.

Klokken er tæt på fire, og han sætter farten op for ikke at blive forskrækket af de kommende slag fra kirkeuret, men så bryder sveden frem under skjorten, så han krydser over vejen og går

mere adstadigt en omvej ned langs havnen og tilbage til Adelgade, hvor han gør sig umage for at træde lydløst ind i hjemmet.

Han lægger sig på sengen, pludseligt træt. Han er syg, tænker han, af fedme, af magelighed, af ensformighed og medgang. Han sutter liv i piben og puster en røgsky ud i værelset og betragter den forme sig til et hestehoved, en ko, en furioso, og nu kan han også mærke det bygge op, raseriet, der er livsledens evige følgesvend.

Han kigger over mod chatollet, hvor en pen ligger klar, hvis muserne skulle komme på et sjældent besøg. Livsledens følgesvend, nej vel? O, I matbelyste hjørner, en smægtende sjæls åbenbaring? Et enkelt vers trukket ud af hans sinds forpinte kroge, alene til den gode Christian Winthers fornøjelse?

Han bliver liggende.

Et par flasker god champagne, til gengæld, en lille terrin postej, en omelette soufflé, hans svingerinde i hvidt papir, familien Rabens i sort. Et grødomslag til at varme hjernen op til den rette poetiske temperatur.

De sidste uger har her været død stille, ingen patienter, *nichts*, undtagen kedsomhed og regn, lidt hjortesteg, lidt is med jordbær, et enkelt lig, og så igen kedsomhed og regn, kedsomhed og regn. Og så hjælper det ikke stort, at hans tanker er krumme og sorte som blodpølser, og at der ikke er mere *geist* i ham end i damepunch, og apropos punch og blodpølse skal han til den forbandede middag, og han gider ikke. Så helle-re sidde i sin seng og kigge ud på regnen, som falder på Nysteds åndsforladte indbyggere, blive i

sengen med et glas portvin i den ene hånd og sit lem i den anden, og nu han tænker på dét, ville det være fint, om Caroline kunne overtales til at gøre ham selskab. Men hun er vel træt igen, gravid som altid, hvornår er hun ikke gravid?

”Caroline,” kalder han, men ingen svarer. Måske er hun og børnene slet ikke hjemme? Han overvejer at stå ud af sengen, han står ud af sengen, går hen til vaskefadet på servanten, hælder lidt vand op fra kanden, der står ved siden af. Her er ikke en lyd i huset, andet end vandets rislen og nu dets forsigtige skvulpen mod siderne affadet. Han betragter ringene lidt, men fanden heller skulle vaske sig.

På stolen har tjenestepigen lagt hans pæne tøj frem, så han sætter sig på kanten af sengen og trækker det gamle af, det nye på. Han binder sløjfe på kravatten om sin fede hals, glatter det stivede bryst, som står ud i en uklædelig bukkel. Da det ikke kan blive bedre, går han gennem det tomme hus og ud på gaden, gennem luftens stille bølger mod havnen, hvor han tager hatten af og går barhovedet et stykke for at føle vinden mod sin bare isse.

Han spadserer langs vandet, gennem parken, op ad indkørslen mod slottet, hvor nogle fugle kvidrer, og han standser og trækker vejret dybt ind. Da han ånder ud igen, er han en anden, ikke en tyk pøsedigter, men en af Nysteds spidser, ethvert selskabs uundværlige midtpunkt, stiftsfysikus, Lollands redningsmand, og som sådan går han resolut de sidste skridt op mod slottet og op ad trappen, hvor han banker hammeren mod porten. En tjener tager imod hans frakke og stok.

”Hr. Aarestrup,” siger han.

For et par måneder siden tilså han ham for nogle kraftige smerter i den forkerte ende, som viste sig at være en udposning på endetarmen.

”Hr. Petersen. Kan De sidde?”

”Det går,” svarer Petersen og betragter sine blanke skosnuder. Han lægger frakken over armen, sætter stokken i holderen ved døren og viser med en håndbevægelse, at han skal følge efter ind i den fine sal, der vender ud mod parken. Han kan høre stemmer derindefra, en dyb brummen efterfulgt af lys latter.

Og så sidder han pludselig der, ved langbordet med grever, komtesser og yndige kvinder, og selv om flere af dem er bulnet uklædeligt ud siden deres frøkendage i København, kan han stadig få blodet til at rulle hurtigere ved at kigge dem i øjnene og konversere dem en smule over stregen. Og hvis dét ikke kan gøre det, er der skildpaddesuppe, hjemtaget fra Vestindien af fru Rothe, foie gras og champagne, dyresteg, punch, kaffe, cognac og is.

”Fransk novellistik,” siger frøken F ulideligt affekteret.

De andre kigger på hende, men hun siger ikke mere, forsøger vel at opbygge en spænding. Samtalen var gået i stå, og nu forsøger hun at genoplive den.

”Fransk novellistik,” siger han lidt træt, men så får han øje på hendes alabasterhvide hals og aner det hvælvede bryst under kjolen. Han nikker imødekommende. ”Holder De af den?” spørger han mere belevent.

”Der findes en overordentlig *noblesse* i den, jeg ikke finder *noget* sted i den danske litteratur.”

Han tager en tår af rhinskvinen, smiler.

”Bernards litteratur,” nærmest ånder hun, ”intet over.”

I den anden ende af bordet taler de om censur og det frygteligt bondske ønske om medbestemmelse.

”Dansk Folkeblad,” siger en, ”folkeoplysning,” en anden.

”Grundtvig, Sibbern, Ørsted. Som om folket skulle besidde en særlig fornuft.”

”Et vist mål af *dannelse* og selvbeherskelse må vel fortsat være ønskeligt.”

”Og hvad mener De om mordet i Maribo?” spørger en anden, lidt uden for nummer.

”Flere har set en sortklædt skikkelse bevæge sig rundt i byen efter mørkets frembrud,” hvisker fru R, pludselig vågen. Hun har siddet og halvsovet med hovedet på skrå.

”En ung kvinde,” hører han. ”En ung blond kvinde,” og han kan mærke kvalmen brede sig i kroppen. Han giver et lille støn fra sig, og hans sidedame skeler til ham.

”Er der noget galt?” spørger hun, og han ryster på hovedet.

”Det er ålerouladen,” siger han og klapper sig på maven. ”Den bugter sig op igen,” og kvinden tager sig til munden med et lille gisp.

”Borborygmi er en naturlig følge af mit arbejde for at se, hvor meget den menneskelige hud kan udvide sig, skal jeg sige Dem.”

”Borborygmi?”

”Luftplager og udspilethed,” siger han, tydeligt glad for spørgsmålet. ”Den rumlen, maden afstedkommer i sin færd gennem tarmen, og følgelig gasserne, der må ud!”

Hun ryster på hovedet.

Han klør sig bag øret, tygger på pennen, slår sig for panden. Maveproblemerne fik ham tidligt

hjem fra middagen, og nu står han ved sin pult med pennen i hånden, muserne er endelig landet, hjulpet på vej af cognac og champagne. De må have klemt sig ind gennem vinduet, der står på klem, for at besjæle ham: Den purpurrøde aftens lys, noget, der lægger op til kys, og han ser frøken F for sig, så den døde kvinde på bordet, hendes tørre, røde læber, lyset fra vinduet, vinen i glasset, og han kigger ned på papiret igen og krøller det sammen.

Tjenestepigen, der skal hjælpe ham af tøjet, nægter at indfinde sig, så han går hen til sengen og lader sig falde bagover. I det mindste kan han ligge på ryggen med lukkede øjne og lade tiden drive forbi i sin forbandede tik-tak og håbe, at pigens kommer, at han falder i søvn og vågner i et poetisk humør, tynd og med en velfungerende libido, nu han er i gang med at ønske.

Han forestiller sig tjenestepigen, at hun vikler sig ud af sit forklæde, sin billige, sorte kjole, strømperne, men billedet bliver for detaljeret, for nøjagtigt, måske, lugten af stegeos og andefedt, hendes røde ben. Hendes svindsottige tarme og hvide knogler, den udstrakte arm, den blottede hals, ledemodene, det giver ikke længere mening, men opløses i drømme, som tjenestepigen nu træder ind i, nøgen, måske, og trækker et tæppe hen over ham. ✖

Der indgår flere indirekte citater i kapitlet, blandt andet fra Aarestrups breve til konen Caroline og til hans gode ven urtekræmmer Christian Petersen, foruden fra hans digte. Alle er taget fra *Samlede Skrifter* (1976) og *Emil Aarestrups breve* (2016).

frit rum

Små sprog i Danmark

DOF repræsenterer oversættere både til og fra dansk – og nogle af os arbejder med sprog, der er underrepræsenterede i det danske litterære landskab, selvom de tales af millioner af mennesker. I Frit Rum har vi bedt to af vores medlemmer fortælle om deres personlige erfaringer med at oversætte og skrive på ”små” sprog. Og spurgt dem, hvorfor det mon er så svært at få læserne til at interessere sig for litteraturen herfra.

AF DUNA GHALI OG PIA JOHANSEN

Duna Ghali oversætter til arabisk og er desuden forfatter til egne værker på både dansk og arabisk:

”Det kan være udfordrende at være tosproget som forfatter i Danmark, især når man er kommet til landet som voksen. At være delt mellem flere stole og ikke kunne vie sig hundrede procent til én ting: Er man dansksproget forfatter, arabisksproget forfatter, skønlitterær oversætter fra dansk til arabisk ...? Eller det hele på én gang?

Jeg er først og fremmest skønlitterær forfatter med rødder i Irak og har boet i Danmark siden 1992. Foruden at oversætte dansk litteratur til arabisk har jeg også udgivet et par bøger på dansk i eget navn. Og så skriver jeg desuden på arabisk, hvor jeg har udgivet flere romaner, noveller og digtsamlinger. Min tid er derfor opdelt mellem oversættelse og min egen skrivning, og i virkeligheden ligger der en form for gensidig kompensation i denne proces – at skrive på arabisk og være langt væk fra mine arabiske læse-

re og det arabiske litterære miljø, og at oversætte fra dansk til arabisk, ligeledes en på mange måder usynlig handling her i Danmark. Denne vekselvirkning er dog samtidig blevet en nyttig forudsætning at arbejde ud fra – den styrker og inspirerer både mit sprog på dansk og på arabisk.

De vilkår, der gør sig gældende for oversættelser fra dansk til arabisk, er vanskeligere end i det omvendte tilfælde, fra arabisk til dansk. Som oversætter fra dansk til et andet sprog har man f.eks. ikke ret til bibliotekspenge for de danske værker, man har oversat til arabisk, selvom de bliver udlånt på bibliotekerne her i landet. Derudover er arabisk et sprogområde, der ikke modtager den samme støtte som de danske værker, der f.eks. bliver oversat til engelsk.

Generelt vælger jeg selv de værker, jeg vil oversætte, og jeg udvælger helst værker af høj kunstnerisk kvalitet, både fra den klassiske danske litteraturskat, men også den nyere danske samtidslitteratur. Især oversættelsen af H.C. Ander-

sens eventyr til arabisk i 2005 i samarbejde med Det Kgl. Bibliotek – som til dato er den første oversættelse direkte fra originalsproget til arabisk – har været et hjerteprojekt for mig.

Med årene er det blevet sværere at komme igennem med mine egne danske bøger. Alt ændrer sig; den politiske situation, de samfundsmæssige interesser, der er forbundet med de økonomiske. Omverdenens interesse i og optagethed af litteratur. Vi ændrer os også: Nogle af os bliver mere tilbøjelige til at trække os tilbage og har måske med alderen et behov for at dykke dybere ned.

'Write only if you cannot live without writing,' – og jeg vil tilføje: Det gør livet ekstra udfordrende, på godt og ondt."

Pia Johansen oversætter fra dansk til moderne græsk:

"Når jeg bliver spurgt, hvorfor danske forlag vægrer sig mod at udgive litteratur oversat fra (moderne) græsk, kan jeg komme i tanke om én overordnet og to underordnede grunde.

Den overordnede grund handler om indtjening. Eftersom "ingen" ved ret meget om Grækenland ud over det, der relaterer til ferierejser og antikken, og "alle" derfor tror, nutidig græsk litteratur er uvedkommende, er græsk litteratur ikke noget hit som vare på markedet og dermed et urentabelt foretagende.

De to underordnede grunde er for det første, at de statslige græske kulturinstitutioner i en årrække ikke har været økonomisk i stand til at støtte udgivelse af oversat græsk litteratur, og for det andet at danske forlæggere ikke kan græsk og derfor ikke kan følge med i, hvad der rører sig i Grækenland litterært, endsige vurdere kvaliteten af græske litterære værker.

Den overordnede grund til, at der næsten ingen græsk litteratur udgives i dansk oversættelse, er vel umulig at fjerne, så længe markedskræfterne regulerer forlagenes prioriteringer.

De to underordnede grunde, derimod, kan der gøres op med: Siden 2021 har den græske stat igen, via det græske kulturministerium, givet økonomisk støtte til oversættelse af græsk litteratur, og vi (ganske få) danskere, der oversætter fra græsk, kan hjælpe forlagene på vej med anbefalinger og oversatte tekstprøver.

Nu skal man – heldigvis – ikke tro, at der slet ikke udgives græsk litteratur i dansk oversættelse. Enkelte, små forlag har trodset mainstream og kastet sig ind i kampen for at give græsk litteratur en velfortjent chance for at bevise, hvor alsidige nutidige græske forfattere er, både inden for krimigenren og inden for den historiske, den filosofiske, den surrealistiske og den identitetsdebatte genre.

Det er på tide, at flere (større) danske forlag tager græsk litteratur og danske læsere alvorligt, for grækernes evne til at sætte Europas mangfoldighed i perspektiv kan vi som danskere lære meget af, for eksempel at se mere nuanceret på os selv, historisk, kulturelt og personligt." ✖

FRIT RUM

I denne udgave af Forfatteren har Dansk Oversætterforbund overtaget Frit Rum for at fortælle om deres arbejde. I det kommende nummer får lyrikerne ordet.

En slægtshistorie med mad

I adskillige måneder har forfatter **Xinxin Ren Gudbjörnsson** lavet og testet de samme retter igen og igen, diskuteret kødudskæringer med slagtere, skrevet, lavet mere mad, gennemsøgt supermarkeder på jagt efter asiatiske ingredienser og skrevet igen. Hun arbejder på bogen *Smagen af Kina, en mad- og slægtshistorie* – en blandingsgenre, som både er slægtsroman, historisk fortælling, madfortælling og madopskrifter.

AF XINXIN REN GUDBJÖRNSSON

Jeg er i gang med at skrive min familiehistorie, hvor der er stort fokus på mad. Bogen hedder *Smagen af Kina*, og jeg begynder med min oldefars historie, hvor han ankommer til Sichuan-provinsen med sine chiliplanter og en drøm om at blive en førende chiliavler. Familiehistorien fortælles side om side med vores forhold til mad og kommer igennem 100 turbulente år i Kinas historie frem til i dag.

Inden jeg gik i gang med at skrive, havde jeg en foreløbig plan med de historier, der skulle fortælles, og de retter, der hører til historierne. Opskrifterne til de fleste retter er med i bogen. Derudover er der også madtemaer, om ris, rengøring af værktøjer, varmekilder, regionale køkkener m.m. Bogen er først og fremmest en slægtshistorie, og opskrifterne er skrevet ind i teksten og flettet sammen med historierne. Maden er nøglen i min familiehistorie, og i alle historier spiller maden og ingredienserne en vigtig rolle.

Mad, som den laves i kinesiske hjem

Opskriftdelen er den mest tidskrævende. Nogle af opskrifterne har jeg lavet før, men når de

skal skrives i en bog, skal de testes nøje. Målgruppen til kokebogsdelen af bogen er mennesker, der allerede er vant til at lave mad, men ikke nødvendigvis asiatisk mad. Derfor er der mange teknikker, ingredienser, timing osv., der skal forklares. Det er også vigtigt, at opskrifterne er gennemtestede, så læserne kan få en god madoplevelse, måske allerede første gang de prøver en af mine opskrifter. Gennem årene har jeg selv købt en del kokebøger, hvor opskrifterne bestemt ikke er gennemtestede, sådan skal min bog ikke være. Jeg lover heller ikke, at mine opskrifter er hurtige eller nemme, det er slet ikke formålet med sådan en bog. Man kan købe mange bøger, der lover hurtige og nemme retter, min bog fortæller derimod om den mad, der bliver lavet i kinesiske hjem. De fleste kinesere prioriterer mad langt højere end de fleste danskere, og derfor bruger kinesere meget mere tid på madlavning.

Jeg vil gerne give læserne den optimale madoplevelse, derfor skriver jeg også om valg af råvarer. Jeg køber mit svinekød hos en dygtig slagter, hvor jeg kan få lov at vælge mine udskæringer. Når man f.eks. laver braiseret svinekød, skal man finde et fint stykke brystflæsk, som har en flot marmorering. Hvis man får et

stykke, der er for fedt eller for magert, eller hvor fedtet er samlet få steder i stedet for godt fordelt, så går det ud over resultatet.

Det skal siges, at jeg faktisk ikke er et menneske, der kan lide at lave mad. Men jeg kan lide resultatet – maden – og når man bor i København, er der mange retter fra Kina og resten af Asien, man ikke kan finde. Opskrifterne er lavet til mennesker som mig, der nyder maden, og det betyder, at man ikke kan gøre opskrifterne nemmere uden at gå på kompromis med smag, konsistens og duft. Man kan regne med, at hvis det kunne gøres nemmere, uden at man kan smage forskel, så havde jeg gjort det.

En romantisk drøm

Jeg afmåler ingredienserne nøje og tester forskellige metoder og tid. Jeg laver alle gryderetter både på komfuret og i trykkoger. Jeg sammenligner resultaterne af dybsteget og airfryer-stegning i alle opskrifter. Jeg griller på gasgrill, kulgrill og indendørsgrill med varm-luftscirkulation. Jeg bruger også mange andre hjælpemidler såsom elektrisk dampkoger, riskoger, foodprocessor og opvaskemaskine, da jeg gerne vil spare tid, og maskinerne er som en assistent for mig, og de holder øje med tiden. Man

*
**

Jeg begynder med min oldefars historie, hvor han ankommer til Sichuan-provinsen med sine chiliplanter og en drøm om at blive en førende chiliavler

Xinxin Ren Gudbjörnsson

kunne godt tro, at jeg har et stort køkken, men nej, jeg bor i en toværelses lejlighed på 65 kvadratmeter i en almen boligforening med en helt normal køkkenstørrelse.

Meget af den mad, der kommer ud af testing, er slet ikke egnet til spisning og må kasseres. Forskellige teknikker og råvarer skal afprøves. Mange vestlige TV-kokke kan godt lide at sige, at nogle trin og teknikker kan hoppes over eller laves om i kinesisk madlavning. Og deres påstande skal naturligvis testes, før jeg kan sige med sikkerhed, at det ikke kan lade sig gøre. Noget af maden fryser jeg ned eller giver til naboer, da vi ikke kan spise de samme retter igen og igen. Jeg havde en romantisk forestilling om, at man kan invitere venner på overskudsmad, når man tester opskrifter, men måtte indse, at det netop var det – en romantisk forestilling. Dels er der ingen garanti for, at der er spiselig mad efter en test, dels er der simpelthen meget lidt tid til underholdning af gæster, når man er i gang med sådan et projekt. Det er vanvittig tidskrævende at lave en bog om mad, hvis opskrifterne skal virke i læsernes køkken.

Skriveophold sætter madlavning på pause

Normalt spiser jeg frokost ude og laver aftensmad tre-fire gange om ugen. Men under proces-

sen med at skrive kogebogen laver jeg meget mere mad. Derfor har jeg givet mig selv en pause på to uger, hvor jeg er på skriveophold hos Seniorhøjskolen i Marielyst. Her får jeg alle måltider serveret i to uger, plus at jeg får socialt samvær, som jeg ikke har haft meget af i de seneste seks måneder, hvor jeg har testet og skrevet og testet. At spise mad, som andre mennesker har lavet, er med til at gøre mig til en bedre kok, da det både giver energioverskud til egen madlavning og inspiration til teknikker m.m.

Det er vigtigt for mig, at alle i Danmark skal kunne få glæde af mine opskrifter. Derfor skal mindst halvdelen af opskrifterne kunne laves af folk, der ikke bor i nærheden af asiatiske supermarkeder. Jeg har kontaktet flere supermarkeds kæder for at høre om deres udvalg i forskellige dele af landet. Jeg tog også en tur forbi Marielyst, en mindre by på Falster, for at se, hvad de har af ingredienser i deres Netto og Rema 1000. De havde mange basisvarer, der er nødvendige i kinesisk madlavning: østerssauce, lys sojasauce, sesamolie, tofu, forårsløg, koriander m.m. Derudover er der en række opskrifter, som laves med tørvarer og saucer med lang holdbarhed, og man behøver derfor kun at tage forbi et asiatisk supermarked et par gange om året (eller bestille online) for at kunne lave mine opskrifter. Der er dog også en lille håndfuld opskrifter, der kræver, at man kan købe ferske produkter fra asiatiske supermarkeder, f.eks. friske asiatiske grønsager og svampe. Når man tænker på, hvordan udvalget i et almindeligt dansk supermarked var i 1991, da jeg var ny i Danmark, er det helt utroligt, hvor meget man kan købe i sit lokale discountsupermarked i dag. Det er derfor mit håb, at bogen kan være med til at få endnu flere asiatiske produkter i supermarkeder, når folk fra hele landet begynder at lave opskrifterne fra bogen.

Dyr, medium eller billig mad

Det er tidskrævende, når jeg køber ind. Mange kødudskæringer fås ikke i supermarkeder. Jeg har spist en del braiseret svinekød i hjem og re-

stauranter, der er lavet af ribbensteg, men det er forstyrrende for mig, både visuelt og teksturmæssigt, at braiseret svinekød har riller, som ribbensteg jo har på skindet. Derfor køber jeg brystflæsk, som endnu ikke har fået rillerne, hos en slagter. Der er også bestemte mærker, jeg foretrækker i lys soja, mørk soja, eddike osv., som kun kan købes i nogle få asiatiske supermarkeder. Jeg har dog testet opskrifterne med supermarkedsudskæringer og med produkter fra andre mærker. Resultaterne er acceptable, mener jeg. Og min bog skal heller ikke diktere, hvordan andre mennesker laver deres mad – når bogen er ude, er det ude af mine hænder. Bogen skal blot være en inspiration.

Mad står højt på min prioriteringsliste, men det er vigtigt for mig at huske og anerkende, at andre ikke nødvendigvis deler den prioritering. Derfor har jeg en god blanding af dyre, medium og billige retter i bogen. Tidsforbrug er også meget blandet, dog kan man regne med, at min tidsangivelse er meget nøje, så man får ingen ubehagelige overraskelser med sejt kød.

Nogle af retterne er veganske og kalorielette, men de er på ingen måde modificerede. Jeg kunne ikke drømme om at lave en anden udgave af en ret for at gøre den kalorielet eller vegansk. Årsagen er simpel: Der er så mange kinesiske retter, som allerede er veganske og/eller kalorielette, at det virker helt ulogisk at lave en ringere udgave af en ret for at opfylde bestemte krav. Det kinesiske veganske køkken er så rigt

*
**

*Jeg havde en romantisk
forestilling om, at man kan
invitere venner på overskudsmad,
når man tester opskrifter.*

Xinxin Ren Gudbjörnsson

og mangfoldigt, at man kunne lave hundredvis af kogebøger med dem og stadig ikke være tæt på at være færdig.

Arbejdet har været omfattende og hårdt, men jeg synes, det er lykkedes meget godt. Måske kunne jeg godt finde på at lave flere bøger om mad, men så vil jeg nok afsætte endnu mere tid og måske rejse for at få inspiration, som jeg jo ikke har kunnet de sidste par år. ✖

I næste udgave af Forfatteren fortæller forfatteren om sit arbejde med familiehistoriedelen. Smagen af Kina, en mad- og slægtshistorie udkommer til oktober på Gads Forlag.

XINXIN REN GUDBJÖRNSSON er født i Kina i 1978, kom til Danmark i begyndelsen af 1990'erne og udgiver på begge sprog. I Danmark har hun udgivet en fagbog og to romaner, senest *Risalderen* fra 2022.

Efter bogen kommer markedsføringen

Tag aktivt del i markedsføringen af din bog, du er den, der ved mest om den, siger **Lotte Rienecker**. Planlæg dit markedsføringstiltag i god tid inden udgivelse, og følg bogen gennem hele processen.

AF LOTTE RIENECKER

Måske du kan genkende dette: Din bog udkommer, og den bliver markedsført af forlaget, ganske som skitseret i forlagskontrakten og i mødet med forlagets marketingansvarlige. Der er blevet talt om, hvordan du evt. selv kan bidrage til markedsføringen, og hvilke personer du gerne vil have på lister over, hvem der skal have bøger og informationsmateriale tilsendt. De er professionelle, og du stoler på deres rutiner. Men kun du ved, hvem du især gerne vil nå med din bog, hvilke læsere du tænker dig, og hvad de gerne skal vide om din bog for at få dem, de for dig mest vigtige og rigtige læsere, til at købe, låne, læse, bruge og måske anmelde netop den bog.

Så måske er det dig som forfatter, der kan sætte de bedste ord og illustrationer på, og dig, der kan være den mest interesseskabende afsender på (noget af) markedsføringen? Dig, der med troværdighed kan skrive: ”Det, der fik mig til at skrive bogen, var ... det, jeg vil med bogen,

er ... dem, jeg tænker mig kan få særligt glæde af denne bog, er ...” Dig, der kan fortælle om bogens baggrund og inspirationskilder, og dens hensigt og brug. Som supplement til forlagets markedsføring.

Følg bogen hele vejen

Jeg er lærebogsforfatter med over 20 forskellige udgivelser på etablerede forlag bag mig, gennem over 35 år. Jeg har prøvet meget, fra bestsellere til salgsmæssige flops, og jeg har selv prøvet, og set andre forfattere gøre meget forskellige markedsføringstiltag for deres bøger. Og jeg har set nogle overlade det helt til forlaget.

Jeg tror, vi er mange, der får gjort for lidt for at markedsføre vores bøger, og vi får det forberedt og gjort for sent. Det synes jeg er en skam. Og jeg forstår det kun alt for godt: At skrive og udgive en bog er som at studere til en eksamen, bare meget længere, måske flere år. Man orker ikke at tænke på, hvad der skal ske bagefter – da har man vel en fortjent sommerferie? Men arbejdet med en bog er ikke færdigt, før man har gelejdet bogen bedst muligt gennem hele udgivelses- og markedsføringsprocessen.

Markedsføringsmuligheder for forfattere

- Brug LinkedIn-og andre sociale medier som opmærksomhedsskabere, både før og efter udgivelsen.
- Hav bogens forside i din e-mailsignatur.
- Send omtaler til og prøv at få anmeldelser i fagblade.
- Omtal bogen på faglige lister m.m.
- Kontakt bogbloggere om, hvorvidt bogen kan have deres interesse (en liste over bogbloggere findes på NewPubs facebookgruppe).
- Tal om bogen på en mere forpligtende måde på din arbejdsplads, hold en minipræsentation over frokosten eller lignende.
- Få en hjemmeside, der præsenterer din bog/dine bøger.
- Lav en forfatterhjemmeside på Bogbrancheguidens portal: <https://bogbrancheguiden.dk/>

Hvis man holder kurser, workshops, foredrag eller oplæsninger på baggrund af sit forfatter-skab, kan man få meget ud af at have en hjemmeside, der præsenterer bogen, og hvad man evt. tilbyder.

Her kan vi, der udgiver på forlag, lære af selv-udgiverne, som naturligt nok skal have deres investeringer i arbejdet med bogen hjem igen og selv skal markedsføre, om de så selv skal gå ud til boghandlere og spørge, om de vil sætte bogen på hylden og hænge en plakat op – som forfatteren så også står for.

Dette er et eksempel på markedsføring af en bog på LinkedIn:

”VIND BOGEN Hverdagens uddannelsesledelse:

December måned er over os, og vi er i gavehumør. Hver uge i december giver vi en gave i form af bøger om ledelse, strategi og organisering skrevet af kolleger i X.

I denne uge kan du vinde bogen Hverdagens uddannelsesledelse skrevet af XX.

Bogen handler om ...

For at få mulighed for at vinde bogen skal du:

- Like opslaget
- Skrive i kommentarfeltet, hvordan du vil bruge bogen som inspiration i dit arbejde.

Vi trækker lod om vinderen, kontakter dig og sender bogen gratis til din dør.”

En række læsere skrev i kommentarerne til opslaget, hvad de ville bruge bogen til, og en vinder blev fundet. Og pointen er: De kommentarer er en glimrende markedsføring af bogen, for de viser, hvordan læsere kan bruge bogen. Måske er vi flere, der kan bruge eller modificere ideen her til vores egne bøgers markedsføring.

Som forfatter har man et lille vindue til markedsføring af bogen. Og forfatterens markedsføring skal helst være klar den dag, hvor ens forlag udsender et nyhedsbrev om bogens udgivelse. Forfatteren skal gerne have inviteret sine vigtige læsere til sine netværk inden, og alle forfatterens egne markedsføringstiltag skal helst være klar til den og de første dage og uger efter udgivelsen. For der udkommer hele tiden nye bøger, og snart er ens bog yesterday’s papers. Så: planlæg markedsføringen af din bog, og vær parat på udgivelsesdagen og i dagene efter. ✖

LOTTE RIENECKER er lærebogsforfatter til bl.a. *Skriv lærebøger og Den gode opgave*.

Faglitterære forfattere savner forskning – og anerkendelse

Den faglitterære styrelse arbejder i øjeblikket på højtryk med at planlægge en konference, der skal understrege behovet for fokuseret forskning i dansk faglitteratur. En **film med 50 faglitterære forfattere** får premiere på konferencen.

AF LENE MØLLER JØRGENSEN

Det er tre år siden, at den faglitterære gruppes årsmøde efter en langvarig debat besluttede, at *nu* skulle der gøres en ekstra indsats for at markere faglitteraturen og dens betydning i Danmark. Debatten var en kulmination på mange års frustration over manglende viden om faglitteraturens tilstand og vilkår i Danmark – og også en reaktion på mange fagforfatters fornemmelse af manglende anerkendelse og respekt over for deres arbejde med faglitteratur.

Til september udspiller sig et væsentligt resultat af denne debat i form af en ambitiøst anlagt konference om faglitteraturens vilkår. Konferencen vil finde sted på en større offentlig scene i København i løbet af efteråret, hvor der også bliver premiere på et vidtrækkende filmprojekt med samtaler og portrætter af 50 faglitterære forfattere. Det bliver en åben konference med bl.a. et panel af forfattere, politikere og eksperter.

”Vi ønsker at styrke den offentlige samtale om faglitteratur og den værdi, den har for ... ja, for samfundet, for os alle. Vi ønsker at markere os, for som faglitterære forfattere har vi ofte den oplevelse, at den type litteratur, vi skriver, er overset og usynlig – den er der bare, men den anerkendes ikke,” siger Henrik Poulsen, formand for den faglitterære styrelse. Han er cand.mag. i dansk og medier og forfatter til en lang række bøger om bl.a. kultur- og litteraturhistorie, medier og journalistik.

Sammen med Henrik Poulsen er styrelsesmedlem i F-gruppen Charlotte Langkilde den koordinerende kraft bag arbejdet med både konference og film. Charlotte Langkilde er uddannet cand.ling.merc. med en eksamen i statsvidenskab fra Paris og har arbejdet som oversætter og som tolk for regeringen, ligesom hun er forfatter til en række faglitterære bøger. Bl.a. bestselleren *Bedraget* om skandalen i Nordisk Fjer. Hun er helt enig i Henrik Poulsons beskrivelse af faglitteratur som overset og miskendt.

”Den er et stedbarn i dansk litteratur, og det er, som om folk antager, at faglitteratur er ke-

delig og skrives af en flok støvede universitetsansatte. Men vi er faktisk en meget broget flok, og denne nedvurdering er noget helt særligt dansk. Jeg samarbejder med og har mange kontakter i andre lande, f.eks. England og Frankrig, hvor der hersker en helt anden respekt omkring faglitteratur. Og ja, herhjemme tager man faglitteraturen for givet, men nu arbejder vi på at komme bredere ud og åbne folks øjne for faglitteraturen,” siger Charlotte Langkilde.

Forfattere med et budskab

Faglitteratur er en definition, som favner meget bredt. Den dækker lige fra den funktionelle faglitteratur – tekster uden et bærende subjekt, hvortil ingen har ophavsret, såsom tekster fra embedsfolk og offentlige myndigheder – til biografier og fortællende eller narrativ litteratur. Og mellem de to yderpunkter er værker om sundhed, livsstil og familie, krop og sind, psykologi og personlig udvikling, hobby og håndarbejde, rejseguider, kogebøger, essaysamlinger, journalistiske og politiske debatbøger,

Filmen

50 fagbogsforfattere får ordet i filmen, der har premiere d. 27. september.

Filminstruktør Hans Frederik Jacobsen optager i henholdsvis Aarhus og København.

Ca. halvdelen af forfatterne er medlemmer af Dansk Forfatterforening.

Filminstruktøren har rejst 500.000 kroner til filmen, mens den faglitterære gruppe har bidraget med 60.000 – ”overskud fra coronatiden,” forklarer Henrik Poulsen.

Nogle af forfatterne bliver optaget sammen, i grupper, men den redigeres således, at det er muligt at klippe korte statements ud – og når filmen får premiere på konferencen, vil den blive vist i klip i løbet af dagen. De medvirkende forfattere kan bruge deres egne klip på f.eks. hjemmesider og de sociale medier. F-gruppen håber naturligvis også, at filmen vil blive vist på en af de danske tv-kanaler, men der er ingen aftaler af den art endnu.

*Vi vil vise, hvad vi kan, og have
den anerkendelse,
der rettelig tilkommer os.*

Charlotte Langkilde, medlem af den faglitterære styrelse

selvbiografier, historiske bøger, biografier, monografier og akademiske afhandlinger.

Denne vifte af emner og bøger skal filmen om faglitterære forfattere skildre. Filmen blev i første omgang født i F-styrelsen som en ide om at lave en video med en præsentation af faglitteratur, men ambitionerne voksede hurtigt. Gennem gode bekendte fik Charlotte Langkilde kontakt til filminstruktør Hans Frederik Jacobsen, som fandt projektet spændende. Og som nu er i fuld gang med at føre det ud i livet. Ca. 50 faglitterære forfattere kommer til orde i filmen, og de er udvalgt af en lille, uafhængig komité bestående af Politikens litteraturredaktør, Jes Stein Pedersen, og forlagsredaktør Anne Mette Palm.

Charlotte Langkilde har stået for kontakten til komiteen.

”De udvalgte forfattere har alle et budskab, og de beskriver tankerne bag deres arbejde og værker. De arbejder med emner af samfundsmæssig, historisk, psykologisk eller livsstilsmæssig betydning og repræsenterer mange genrer inden for faglitteraturen. I filmen vil nogle af forfatterne indgå i diskussioner i grupper, andre optræder alene, ligesom filmen også vil indeholde tekster og grafik. Projektet må ikke blive indspist eller kontrolleret af F-styrelsen, og vi har ikke blandet os i udvælgelsen af forfattere, men har sat en række kriterier. Ud over at mange emner eller genrer inden for faglitteratur skal re-

præsenteres, så skal der også være en nogenlunde ligelig fordeling mellem køn og også en geografisk fordeling. Det har også været vigtigt for mig, at nordatlantiske forfattere deltager, så hele riget er repræsenteret,” fortæller hun.

Nogle af forfatterne, der optræder i filmen, er medlemmer af Dansk Forfatterforening, andre er ikke – det er fifty-fifty, mener Henrik Poulsen.

Manglende forskning

Bogpanelet under Kulturministeriet følger udviklingen på bogmarkedet og udarbejder årsrapporter og også specialrapporter. Sidste år udarbejdede Bogpanelet – på Dansk Forfatterforenings opfordring – en rapport om *Faglitteraturens aktuelle status på bogmarkedet*, og den gav på flere punkter Henrik Poulsen nogle aha-oplevelser – på trods af at han selv har skrevet og arbejdet med faglitteratur i et par årtier, færdes i miljøet og de seneste tre år har fungeret som formand for de faglitterære i Forfatterforeningen, så var der en del fakta og oplysninger i rapporten, som var nye for ham.

”Vi mangler nemlig i den grad viden om dansk faglitteratur og dens betydning. Men rapporten viser bl.a., at der er en svag stigning i udgivelsen af faglitteraturen, og at den også sælger ganske godt. Men læsernes interesse koncentrerer sig om litteratur i en særlig ramme, nemlig den fortællende litteratur. Og især om det, vi

kan kalde kendislitteratur. Kendte sportsfolk, politikere og kunstnere, der fortæller om deres liv og præstationer. Og i den type litteratur står der ofte en anonym ghostwriter bag. Faglitteratur defineres ofte som det, det ikke er; det er ikke fiktion, ikke skønlitteratur og ikke lyrik – tilbage er så alt andet – nonfiktion, som forlagene kalder det. En slags restgruppe. Disse overvejelser har ført os frem til at arbejde og presse på for at få indført fokuseret forskning, det vil sige et professorat på et af landets universiteter, som kan afdække området. Danmark har mange forskere inden for skønlitteratur for både børn og voksne, men ikke en eneste inden for faglitteraturen. En større viden og opmærksomhed på vores område vil styrke identiteten – og selvværdet – blandt faglitterære forfattere,” siger han.

På spørgsmålet om, hvordan udsigterne så er til faktisk at få et faglitterært professorat i Danmark, tøver Henrik Poulsen lidt, så smiler han og siger:

”Det er nok lidt op ad bakke, men vi satser dels på politisk velvilje, dels på, at universiteterne selv bliver bevidste om behovet. Ikke mindst i en tid, hvor fake news, misinformation og konspirationsteorier breder sig på sociale medier og andre steder, er faglitteratur og den gode fagbog vigtig.”

Henrik Poulsen frygter, at mens vi venter på større indsigt i og viden om den faglige litteratur, så overtager de sociale medier mere og mere formidlingen.

En undladelsessynd

Selvom der ikke findes et decideret faglitterært professorat, så har der dog været nogen forskning på området ved danske universiteter. En af dem, der har stået for den forskning, er lektor emeritus ved Københavns Universitet Niels D. Lund. I Bogpanelets specialrapport kalder han det ”fuldstændig uforståeligt” og ”dybt pinligt”, at der er forsket så lidt i faglitteratur i Danmark.

”Det er en undladelsessynd for samtlige litteraturinstitutter i Danmark og for Kulturmini-

En større viden og opmærksomhed på vores område vil styrke identiteten – og selvværdet – blandt faglitterære forfattere.

Henrik Poulsen, formand for de faglitterære forfattere

steriet, at ingen har taget nogle initiativer i den retning. Der er personer, der har skrevet om genren, men det har været drypvist og uden systematik,” siger Niels D. Lund i specialrapporten.

Han mener desuden, at der er en generel skævhed mellem fag- og skønlitteraturen, som begynder allerede i gymnasierne, hvor eleverne i danskundervisningen hovedsagelig forholder sig aktivt til skønlitteraturen, som læses, analyseres og diskuteres, mens faglitteraturen blot er til stede gennem de lærebøger, der bliver brugt. Ifølge Niels D. Lund er denne tendens også gennemgribende i den danske offentlighed, hvor faglitterære værker får mindre synlighed og anerkendelse end skønlitterære. Og som Henrik Poulsen bemærker, er der mere og mere fokus på den fortællende faglitteratur. Lektor emeritus Niels D. Lund siger:

”Der sker en tektonisk forskydning inden for genrerne, hvor flere blandinger og hybrider dukker op. Vi ser en øget vægt på det narrative i faglitteraturen, hvor man prøver at tilnærme sig en læserattraktion, fordi man ved, at folk gerne vil have spænding, når de læser.”

I det øvrige Norden er der større opmærksomhed på og forskning i faglitteraturen. I Norge er der tre professorater på området, i henholdsvis Oslo, Bergen og Trondheim. I Finland er der to professorater, og Sverige har lige opret-

Konferencen

Datoen for konferencen er onsdag d. 27. september 2023.

Da det endelige konferencebudget i skrivende stund endnu ikke er på plads, er stedet stadig usikkert.

Det bliver en åben konference med et panel af forskere, forfattere og politikere, og panelet vil belyse og debattere faglitteraturens tilstand og vilkår i Danmark.

tet det første. Den norske fagbogsprofessor Johan Tønneson bliver en af de personer, der skal sidde i panelet til konferencen i september.

Arbejdet med konference og film er og har været en stor arbejdsopgave for F-styrelsen, og især for Henrik Poulsen og Charlotte Langkilde.

”Jeg er drevet af nødvendighed,” siger Henrik Poulsen, ”og også af et ønske om anerkendelse af vores genre. Jeg plejer at sige, at den faglitterære gruppe på den ene side er som en engelsk klub, hvor vi mødes til litterære og sociale begivenheder, og på den anden side er en kamporganisation. Konferencen og filmen er et opråb,” siger han.

Charlotte Langkilde fastslår:

”Vi vil vise, hvad vi kan, og have den anerkendelse, der rettelig tilkommer os,” siger hun. ✖

*Inspirerende skrive ophold
i Hammer Bakker*

Få fornyet inspiration til dit skriveprojekt i Sheenas hyggelige hytter, som ligger ugenert i Hammer Bakker. Her er tidligere skrevet om alt fra eventyr, mysterier og dramer til krimier.

sheenashytte.dk 40 26 48 29

Kursuskatalog efterår 2023

kurser & videreuddannelse for forfattere, oversættere & illustratører

Der vil blive annonceret flere kurser løbende, så hold øje med hjemmesiden,
hvor du finder eksakte tidspunkter og desuden kan læse om,
hvordan du søger om plads på kurserne:

<https://danskforfatterforening.dk/kommende-kurser/>

DANSK FORFATTERFORENING

Strandgade 6, stuen, 1401 København K www.danskforfatterforening.dk

REPLIKKER OG DIALOG

Anna Juul fortæller om sin egen praksis og sine tanker om at arbejde med replikker og dialog i litteratur og på film/tv. Efterfølgende workshop med deltagerne, der kommer til at bestå af en række øvelser og små iscenesættelser af deltagerne egne skrevne replikker og dialoger i samarbejde med skuespiller Alexander Clement.

Undervisere:

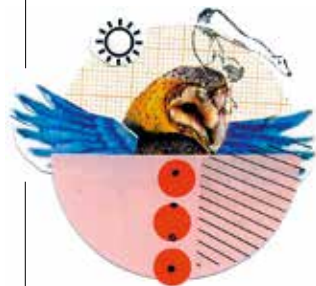
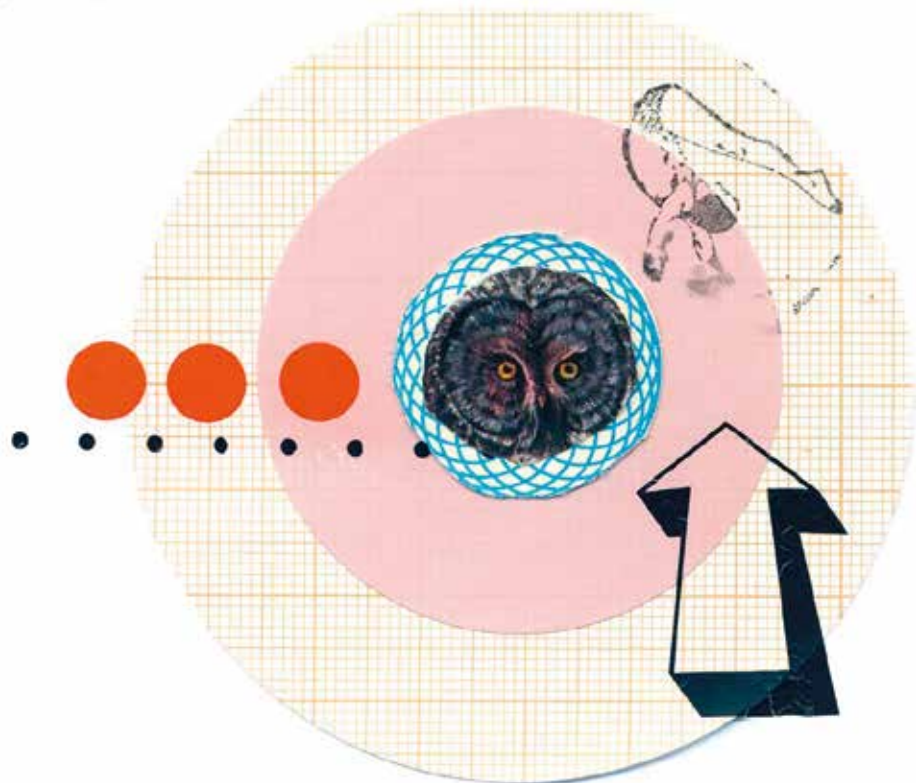
Anna Juul og skuespiller

Alexander Clement

Tid: 27. august kl. 11-17.

Sted: Strandgade

For: S, BU, L

PODCAST RUNDT OM BOGEN

Som forfatter kan man fx. bruge en podcast til at vække interesse for sit kommende værk ved at inddrage publikum i "maskinrummet", mens man arbejder på en bog eller som en slags supplement til et værk, man har udgivet. På dette DIY-kursus får du en kort introduktion til, hvad det kræver at lave sin egen podcast, og Palle Schmidt deler sine egne erfaringer og tanker om det at podcaste.

Underviser:

Palle Schmidt

Tid: 14. september kl. 14-17.

Sted: Strandgade

For: Alle

FRISÆT DIT ESSAY

Kurset sætter fokus på muligheder og udfordringer ved at anvende litterære blandingsformer og giver ny inspiration til dit arbejde med essayistik. Forfatterne fortæller om deres egen essayistiske praksis og om, hvordan fag- og skønlitteratur kan inspirere hinanden. De vil gøre et forsøg på at indkredse genren og laver en workshop med korte skrivoøvelser.

Undervisere:

Ida Marie Hede og

Lilian Munk Rösing

Tid: 23. september kl. 11-17.

Sted: Strandgade

For: F, S

BLIV BEDRE TIL AT LAV EN WORKSHOP

Hvordan afholder man en veltillrettet workshop? Hvordan organiserer og strukturerer man tiden bedst muligt, så deltagerne får en god og lærerig oplevelse? Hvilke faktorer skal man tage højde for i forhold til forberedelse, struktur og pædagogisk tilgang? Hvordan skaber man et trygt rum med plads til mod og improvisation?

Undervisere:

Anne Marie Donslund og

Pablo Llambias

Tid: 23. september kl. 11-17.

Sted: Godsbanen, Aarhus

For: Alle

GRAFISKE TEKSTER

Forfatterne fortæller om brugen af grafiske tekster i deres egen praksis, om deres inspirationskilder og laver et historisk overblik over genren i nyere dansk litteratur.

Undervisere:

Kamilla Jørgensen og

Maja Lee Langvad

Tid: 29. oktober kl. 11-17.

Sted: Strandgade

For: L, S, BU

ARKIVARBEJDE

Hands-on kursus i arbejdet med arkiver. Arbejdet med arkiver bliver brugt inden for journalistik, historieskrivning, bredere fagbøger og i voksende grad inden for skønlitterære genrer som f.eks. exofiktion. Hvordan bruger man arkiverne bedst, effektivt og mest interessant i forbindelse med research? Regler, tilgængelighed, adgang og muligheder.

Underviser:

arkivar, seniorforsker og ph.d.

Peter Birkelund

Tid: 11. oktober kl. 14-17.

Sted: Strandgade

For: Alle

DIGTOPLÆSNING

Lyrikerne giver forskellige eksempler på digtoplæsninger fra fortid og nutid på lydoptagelse og video. Det handler om lydpoesi, performative aspekter, nærvær og om at performe tekster og musik i kombination. Workshop med feedback på kursusdeltagernes oplæsninger af egne lyriske tekster.

Undervisere:

Mette Moestrup og T.S. Høeg

Tid: 19. november kl. 11-17.

Sted: Strandgade

For: L

HVORFOR SKRIVER JEG?

Gennem skriveøvelser skal vi sammen afklare og formulere egne grunde til at skrive. Hvad er det, du vil med dine tekster? Hvorfor er det vigtigt? Kommer budskaberne klart nok frem? Hvorfor sætter du dig overhovedet til tasterne? Det skal du alt sammen blive klogere på, så du fremover kan bruge den indsigt, når du skriver, når du skal søge om legater, eller når du bliver interviewet.

Underviser:

Peder Frederik Jensen

Tid: 26. november kl. 11-17.

Sted: Godsbanen, Aarhus

For: Alle

LYRIK FOR BØRN

Få inspiration til, hvordan man kan undervise børn i forskellige aldre i at skrive digte. Vi skal tale om opbygning af et godt undervisningsforløb og selv lege kreativt med den lyriske genre gennem en blanding af oplæg og skriveøvelser.

Underviser:

Cecilie Eken

Tid: 2. december kl. 11-16

Sted: Strandgade

For: BU, L

**DER KAN KOMME
FLERE KURSER I LØBET
AF EFTERÅRET
- HOLD ØJE MED
HJEMMESIDEN, HVOR
DE BLIVER
ANNONCERET:
DANSKFORFATTERFOR-
ENING.DK**

ALT DET PRAKTISKE

✳ Kurser er gratis for medlemmer af DFF. Hvis du er forhindret, så meld afbud, så kan en anden få pladsen. Associerede medlemmer betaler halvdelen af kursets pris. Ikke-medlemmer betaler fuld pris. Ved afbud senere end 31 dage før refunderes kursusgebyret ikke. Ved aflysning af kurset refunderes kursusgebyret.

✳ Når man søger et kursus, skal man skrive en begrundet ansøgning – det skal forstås som en kortere beskrivelse af dit professionelle virke, hvad du arbejder på lige nu, hvorfor netop dette kursus har din interesse, og hvad du regner med at få ud af kurset.

✳ Mange kurser henvender sig til en specifik faggruppe, og den gruppe har fortrinsret. Men du er velkommen til at søge et kursus, selvom du ikke tilhører den pågældende faggruppe.

✳ Der tages forbehold for ændringer i programmet. Hold dig orienteret om eventuelle ændringer på: danskforfatterforening.dk

✳ Tilmeldingsfrister og detaljer om tilmelding: danskforfatterforening.dk

✳ Du skal tilmelde dig kurser, ca. en måned før kurset afholdes. Se de præcise frister og datoer på danskforfatterforening.dk

Manuskriptstøtte

Har du problemer med dit manuskript?

Ordinære medlemmer kan søge manuskriptstøtte hos Dansk Forfatterforening.

Der findes to slags støtte:

FØDSELHJÆLP

Har du ideer til et projekt, som du ikke kan komme i gang med, kan du søge om indspark og råd fra en erfaren forfatter. Der bevilges almindeligvis fire timer til medlemmer af Dansk Forfatterforening.

MANUSKRIPPTGENNEMGANG

Du har et færdigt manuskript, men du har fået afslag fra et eller flere forlag og kan ikke komme videre. I den situation kan du få professionel hjælp fra en erfaren forfatter. Dansk Forfatterforening tilbyder at betale for en gennemgang af manus hos en professionel forfatter, du selv kan foreslå. Vedkommende gennemgår teksten og hjælper med at identificere svagheder.

Manuskriptet skal almindeligvis have været på mindst ét forlag og have modtaget en begrundet afvisning, før der kan bevilges en manuskriptgennemgang.

Den konsulent, som påtager sig opgaven, honoreres med 400 kr. i timen. Bagefter skal både forfatteren og konsulenten sende en kort beskrivelse og vurdering af samarbejdet.

✳ Der er fire årlige ansøgningsfrister til manuskriptstøtte: 1. marts, 1. maj, 1. august og 1. november,

✳ Ansøgningen skal indeholde: Kontaktoplysninger, tidligere udgivelser, kort beskrivelse af manus, omfang af manus og info om kontakt med forlag.

✳ Desuden skal ansøgningen:

- ✳ Indkredse, hvori problemerne består.
- ✳ Beskrive, hvad en evt. konsulenthjælp skal bestå i.
- ✳ Ansøger er også velkommen til at foreslå en bestemt kollega/konsulent som vejleder.

Du skal ikke indsende hele dit manuskript.
Skriv til: kursus@danskforfatterforening.dk

Dette kursusprogram for efteråret 2023 er udgivet af Dansk Forfatterforening

Kursussekretær: Kristina Nya Glaffey Sekretariatschef: Sara Strand Redaktør: Lene Møller Jørgensen

Grafisk design: salomet grafik/Mette Salomonsen Illustrationer: Lise Rønnebæk

Henvendelse om kurser: kursus@danskforfatterforening.dk Anden henvendelse: df@danskforfatterforening.dk

Generalforsamling 2023

På samlingen blev Morten Visby genvalgt som formand uden modkandidater. Efter at have afgivet sin beretning orienterede han om de seneste nyheder i bogbranchen.

AF LENE MØLLER JØRGENSEN

Mødelokalet var fyldt til randen, da Dansk Forfatterforenings generalforsamling blev gennemført en solfyldt lørdag d. 29. april.

Formand Morten Visby informerede samlingen om de seneste nyheder i branchen og fremhævede betydningen af et lovforslag om ændringer i oplysningsloven, som i skrivende stund er i høring.

”Lovforslaget giver først og fremmest forfatterstanden ret til at få et rimeligt honorar, og det er – sammen med flere andre ændringer – godt nyt. Det giver Forfatterforeningen en god ramme at forhandle inden for – for den enkelte forfatter, men også for forhandling af kollektive aftaler, som vi hidtil ikke har haft mulighed for,” sagde Morten Visby. Det forventes, at den nye lov vedtages til september. (Læs lederen på side to om dette emne).

Morten Visby opdaterede også på sagen om NOTA, som stadig ikke har betalt forfattere for udlån af deres materiale, selvom de har rettens ord for, at det skal de. Forfatterstanden har

krav på betaling for udlån fra 2018 og fremefter – i alt ca. 70 millioner kroner, som i øvrigt er blevet tilskrevet morarenter.

Interessegruppen StORDstrømmen har opløst sig selv. Til gengæld er en ny på vej i Nordjylland. Nordjyske forfattere har dannet gruppen DFF Nord, og foreningen hilser den varmt velkommen.

Illustratorerne, som hidtil har hørt under BU-gruppen, har besluttet sig for at danne deres egen selvstændige faggruppe under DFF, hvilket bl.a. betyder, at illustratorernes formand får fast plads i bestyrelsen. Realiseringen af den nye faggruppe kræver dog en række vedtægts- og strukturændringer, men første skridt er taget.

Morten Visby blev genvalgt som formand uden modkandidat. Tomas Lagermand Lundme og Kaare Øster forlader bestyrelsen. I skrivende stund er urafstemningen ikke afsluttet – DFF forventer at kunne offentliggøre resultatet d. 6. juni. ❖

KALENDER

Hvor intet andet er nævnt, holdes møderne i Dansk Forfatterforenings lokaler i Strandgade 6, København.

LEGATRECEPTION

Tirsdag d. 13. juni kl. 16-18
Årets legatmodtagere fejres med taler og bobler.

AUTOARKONTOEN

Autorkontoen åbner for ansøgninger omkring d. 1. august.

Hold øje med hjemmesiden, hvor vi meddeler den præcise dato. Ansøgningsfrist er tirsdag d. 5. september kl. 12.

BOG- OG BIBLIOTEKSMESSE I GØTTEBORG

Torsdag d. 28. september til søndag d. 1. oktober

Medlemmer af Dansk Forfatterforening får rabat. Send en mail til df@danskforfatterforening.dk senest tirsdag d. 29. august, hvis du vil købe billet.

BILIXENFEST

Tirsdag d. 20. juni i Pressen i Politikens Hus
Nærmere oplysninger følger senere.

BU

Udflugt til Frederiksberg Slot
Tirsdag d. 29. august
Mere info følger, men sæt kryds ved dagen.

Speeddating for forfattere og i Illustratorer
Lørdag d. 2. september kl. 12

Forfatter møder illustrator, og et godt samarbejde kan opstå. Der er plads til maks. seks forfattere og seks illustratorer, og pladserne fordeles efter først-til-mølle-princippet. Tilmelding: annesofie@allermann.dk

Karakterudvikling
Mandag d. 30. oktober kl. 19-21

Fyraftensmøde om karakterudvikling ved Mette Kruse, dramaturg og udviklingsproducer. Tilmelding: lise.bidstrup@gmail.com inden 23. oktober.

DOF

Vilkårene for oversat litteratur i Danmark
Onsdag d. 31. maj kl. 17-19

DOF og Dansk PEN inviterer Johanne Gormsen Schmidt fra Bogpanelet til fyraftensmøde for at tale om den oversatte litteraturs plads i den danske bogbranche med udgangspunkt i Bogpanelets specialrapport om oversættelse. Alle er velkomne, men tilmelding nødvendig til wind.nielsen@webspeed.dk

SENIORGRUPPEN

Arrangementerne er åbne for alle medlemmer af DFF.

Bogreception
Onsdag d. 30. august kl. 15

Bogreception for gruppens fælles antologi, *Et vigtigt brev*.

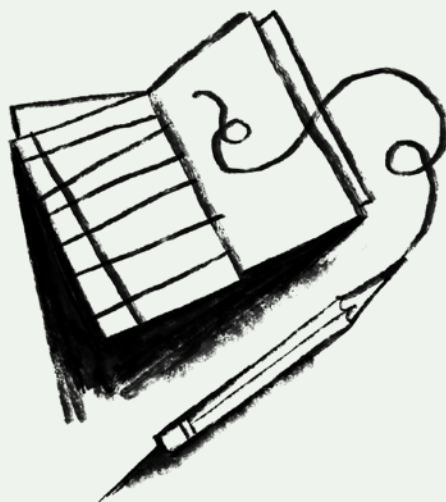

Illustration Line Malling Schmidt

Større viden om forfatterstandens vilkår er på vej

Dansk Forfatterforening har indledt et samarbejde med Danmarks Statistik i regi af Dansk Kunstråd for at undersøge forfatteres, oversætteres og illustrators vilkår.

Undersøgelsen vil bl.a. forsøge at få belyst, hvordan den danske forfatterstand er stillet, når det gælder (syge)dagpenge, barsel, pension og pensionsgrundlag mv. Vidensgrundlaget har længe været mangelfuldt på området, og det vil undersøgelsen kunne råde bod på og

dermed give os større indsigt og bedre handlemuligheder i fremtiden. Undersøgelsen forventes at blive sat i gang i løbet af foråret/sommeren 2023.

Alle data bliver anonymiseret, og Danmarks Statistik er underlagt strenge krav til datasikkerhed. Der er tale om en kvantitativ undersøgelse, hvor datagrundlaget består af biblioteksafgiftsmodtagere over en vis beløbsgrænse, modtagere af arbejdslegater fra Statens

Kunstfond de seneste ti år samt medlemsskaren i de to forfatterforeninger. Vi har i den forbindelse opdateret vores datapolitik: <https://danskforfatterforening.dk/vores-struktur/datapolitik/>

Hvis dette giver anledning til spørgsmål, så tøv ikke med at kontakte sekretariatschef Sara Strand på ss@danskforfatterforening.dk

Dansk Forfatterforening har fra og med 2023 genindmeldt sig i Dansk Kunstråd.

NYE MEDLEMMER

Niels Valentin Hansen
Roskilde
Senest udgivne titel:
*Hjørnebjørne: Inga Isbjørn vil
hellere lege,*
BUSTER Nordic, 2022

Vera Hildebrand, F
Humblebæk
Senest udgivne titel:
Women at War,
HarperCollins, 2016

Freja Marie Polonius, F
Jægersborg
Senest udgivne titel:
*Min ven vil dø: en personlig for-
tælling om aktiv dødshjælp,*
People's, 2023

Line Sølvhøj Johansson, S
Glostrup
Senest udgivne titel:
*Hjerteklinkeren / Med kærlig
hilsen 2,*
Baadsgaards Books, 2023

Peter Winther-Schmidt, S
Hellerup
Senest udgivne titel:
Til Rigets Bedste,
Valeta, 2020

Judith Sølvkjær, S, BU,
Kvindelige Forfattere
København
Senest udgivne titel:
Onyxkuppet,
Straarup & Co., 2022

Andreas Karker, F
København
Senest udgivne titel:
*Værdikrigeren: Et portræt af
Pernille Vermund,*
Gyldendal, 2018

Knud Torn, F
Roskilde
Senest udgivne titel: *Jomfru
Marias liv,* Multivers, 2021

Katinka Agger, S
Senest udgivne titel:
Du ved ingenting om døden,
Grønningen 1, 2022

Camilla Bruun, F
København F
Senest udgivne titel:
*Hel dine følelser: med
mindfulness og medfølelse,*
Skriverforlaget, 2021

Alexandra Vinther, BU
Ebeltoft
Senest udgivne titel:
*Ellen knivsbærer – den skib-
brudne,*
Krabat, 2023

Leslie Crislip Nielsen
Tjele
Senest udgivne titel:
Firemaster,
Peasoup, 2019

Christine Julia Lahme Forsby, F,
Kvindelige Forfattere
København
Senest udgivne titel:
Det er bare en fase,
People's, 2022

Jan Kjær, BU, Illu
Dragør
Senest udgivne titel:
*Sjælevenner 1:
Det første møde,*
Agama Publishing, 2023

Estrid Dyekjær, S, Kvindelige
Forfattere
Ålsgarde
Senest udgivne titel:
Nøglebarn,
Byens Forlag, 2022

Ulla Selfort, DOF
Hellerup
Senest udgivne titel:
Tungebrækkerbetet,
Alinea, 1997

Cecilie Kondrup Michelsen, BU
Espereørde
Senest udgivne titel:
Alt det jeg aldrig fik sagt,
Byens Forlag, 2023

Dansk Forfatter-
forening
Strandgade 6, st.,
1401 København K
Tlf.: 3295 5100
Tlf.-tid: man.-tors. 10-12
og 13-15. Fredag lukket.
df@danskforfatterfor-
ening.dk www.dansk-
forfatterforening.dk

FORMAND:
Morten Visby
formand@danskforfat-
terforening.dk

JURIST:
Anne Koldbæk
jura@danskforfatter-
forening.dk
(Anne Koldbæk er i
øjeblikket deltidssyge-
meldt, og den juridiske
medlemsrådgivning
fortsætter på sam-
me mail)

BOGHOLDERI:
Trine Larsen
bogholderi@danskfor-
fatterforening.dk

**MEDLEMSADMINI-
STRATION M.M.:**
Nena Wiinstedt (se-
kretær):
df@danskforfatterfor-
ening.dk,
Alberte Thrane
Lindberg:
assistance@danskfor-
fatterforening.dk,
Sine Löfström Antoni-
sen: kontakt@dansk-
forfatterforening.dk,
Isabella Katzef:
medlemsservice@
danskforfatterfor-
ening.dk

KURSUSSEKRETÆR:
Kristina Nya
Glaffey:
kursus@danskforfat-
terforening.dk
Tlf.-tid: onsdag kl. 10-12
og 13-15

**SEKRETARIATSCHEF
OG WEBREDAKTØR:**
Sara Strand ss@dansk-
forfatterforening.dk

Bestyrelsen

Morten Visby (fmd.), Stephanie Caruana
(næstfmd.), Henrik Poulsen (kasserer), Ken-
neth Krabat, Juliane Wammen, Lise Bidstrup,
Anne Sofie Hammer, Nanna Gyldenkærne,
Tomas Lagermand Lundme, Lotte Thrane og
Kaare Øster.

GRUPPERNES STYRELSE:

S-gruppen
Stephanie Caruana (fmd.)

Eva Parum
Lisa Holmfjord
Anne Nielsen
Anne Hjalmsø
Anne Zenon
Sanne Udsen
Martin Holmslykke
Sinus Reuss

BU-gruppen

Lise Bidstrup (fmd.)
Inge Duelund Nielsen
Sally Altschuler
Anna Bridgewater
Anne Sofie Hammer
Lise Jacobsen Qvistgaard
Jette Rydahl Sørensen
Birgitte Bregnedal
Kim Langer

Gunnar Wille
Marie Priem (Illustratorgruppen)

Illustratorgruppen

(under BU)
Marie Priem (fmd.)
Alice Snerle Lassen
Jesper Tom-Petersen
Tomas Björnsson
Jan Mogensen
Lillian Brøgger
Line Malling Schmidt
Zarah Juul
Peter Hermann

Kontraktrådgivning: Anya Winqvist

L-gruppen
Kenneth Krabat (fmd.)
Cindy Lynn Brown
Erik Trigger Olesen
Jesper Rugård Jensen
Poul Lynggaard-Damgaard
Thorvald Berthelsen
Pia Deleuran
Thore Bjørnvig
Irene Sidenius (suppl.)
Hans-Erik Rasmussen (suppl.)

F-gruppen
Henrik Poulsen (fmd.)
Thomas Dickson (næstfmd.)
Pernille Frost
Kaare Øster
Anne Hedeager Krag
Charlotte Langkilde
René Karpantschof
Cathrine Errboe (1.-suppl.)
Tommy P. Christensen (2.-suppl.)

DOF
Juliane Wammen (fmd.)
François-Eric Grodin (næstfmd.)
Birthe Lundsgaard
Signe Lyng
Siri Nordborg Møller
Nanna Katrine Lund
Jakob Levinsen
Ninna Brenøe (suppl.)
Louise Ardenfelt Ravnild (suppl.)

Haikugruppen
Ulla Conrad (fork. ullaconrad@mail.com)

Kvindelige forfattere i DFF
Birte Kont (birtekont@mail.tele.dk)

Læremiddelgruppen
Henrik Poulsen (fmd. henrik@henrikpoul-
sen.com)

Seniorgruppen i DFF
Benny Pedersen (fmd. bpe1954@gmail.com)

Aarhus-gruppen i DFF
Dorthe Klyvø (fmd. info@klyvo.dk)

**BOG-OG KUNSTMESSE I
KULTURHUS SYD HELSINGØR.
FREDAG D. 13. OG
LØRDAG D. 14. OKTOBER.
ALLE NORDSJÆLLANDS
FORFATTERE KAN DELTAGE.
NÆRMERE OPLYSNINGER, SEND
EN MAIL TIL: J.BODILSEN@PC.DK**

Portfolio

Du solgte boghandlen og skrev en bog?

Da jeg købte boghandlen, troede jeg, at jeg ville få tid til at skrive ved siden af. Men boghandlen opslugte mig fuldstændigt, så først under coronanedlukningerne følte jeg, at jeg med god samvittighed kunne bruge tid på at skrive.

Har du altid vidst, hvad du ville skrive, og i hvilken genre?

Jeg har flirtet med forskellige genrer, men er meget inspireret af essaygenren. I *Nu taler jeg* har jeg brugt mine journalistiske evner og store mængder research, men det er ikke en journalistisk bog, fordi den er så personlig. Mens jeg skrev, lærte jeg ret meget om mig selv og min tid og kunne gennem mine egne oplevelser og erfaringer se nogle overordnede mekanismer og strukturer.

Hvordan har du oplevet modtagelsen af din debutbog?

Den blev rigtig fint modtaget, og det var en glædelig overraskelse. For jeg var lidt bekymret for, om bogen udkom for

sent i forhold til #metoo og den debat. Mit forlag havde også advaret mig før udgivelsen og sagt, at den nok ikke ville blive læst af ret mange. Men den er nu udkommet i fjerde oplag.

Du har fortalt, at det tog dig i hvert fald et år at skrive din bog. Men du kom med endnu en bog, *Håndbog for privilegieblinde mænd*, (illustreret af Stine Spedsbjerg) sidste år?

Den er på mange måder en udløber af *Nu taler jeg* og bygger på den samme research. En lille og sjov bog, som var hurtigt at skrive.

Og nu til det trølse spørgsmål: Skriver du på noget nyt?

Ha ha, ja ...

Du tøver?

Jeg skriver på noget, men jeg ved endnu ikke, hvad det er. Jeg skriver, men ved også, at det ikke bare kommer af sig selv. Jeg skal tvinge mig til at koncentrere mig og til at sætte mig ned og skrive. Det går ikke uden tvang. ✖

RIKKE VIEMOSE er uddannet journalist, hun har læst litteraturvidenskab, har gået på Forfatterskolen for Børnelitteratur, og så var hun i en årrække indehaver af boghandlen Thiemers Magasin på Vesterbro. Nu sælger Rikke Viemose ikke bøger, men skriver dem. Sidste år debuterede hun med bogen *Nu taler jeg. Brev til min datter om køn og ligestilling*.